

ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ
У ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

ТРАВЕНЬ 2019

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Ця публікація була розроблена за сприяння Європейського Союзу в рамках Ініціативи EU4Energy та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у рамках Проекту "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію". За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація «ДІКСІ ГРУП», а також Громадянська мережа «ОПОРА», Всеукраїнська громадська організація «Енергетична Асоціація України», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Асоціація «Європейсько-Українське енергетичне агентство». Зміст цієї публікації не жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду «Відродження».

До ініціативи EU4Energy належить вся підтримка ЄС, націлена на покращення енергозабезпечення, енергетичної безпеки та взаємозв'язків, а також на просування енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії у країнах Східного партнерства – Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Республіці Молдова та Україні. ЄС надає цю підтримку шляхом фінансування проектів та програм, що сприяють реформуванню енергетичних ринків та скороченню національної енергетичної залежності та споживання. В більш довгостроковій перспективі, енергозабезпечення стане більш надійним, прозорим та фінансово доступним, скорочуючи таким чином енергетичний дефіцит та зменшуючи вартість рахунків за електроенергію як для громадян, так і для приватного сектору. Додаткова інформація на веб-сторінці: www.EU4Energy.eu

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Проект фінансується Європейським Союзом в рамках ініціативи EU4Energy та співфінансується Міжнародним фондом «Відродження»

www.enref.org

Короткі висновки

Експерти Цільової групи "Газ" акцентували увагу на ратифікації Додатка XXVII УА, що дозволить поглибити інтеграцію ринків України та ЄС, та остаточного визначення урядом моделі "анбандлінгу" оператора ГТС. Також вони відмітили перші успіхи роботи газового ринку в режимі добового балансування.

В секторі **електроенергетики** прискореними темпами проводилася робота з підготовки до нового ринку електроенергії, але значна кількість учасників та політиків вважають, що початок роботи нового ринку варто перенести мінімум на 3 місяці. Зареєстровані відповідні законопроекти, хоча прийняти рішення щодо внесення їх до голосування у Верховній Раді України Комітету ПЕК не вдалося.

Експерти Цільової групи "**Енергоефективність та соціальні питання**" вважають, що травень став одним з найменш продуктивних місяців 2019 року з точки зору продовження реформи енергоефективності в Україні. На фоні фактичного призупинення нормотворчої роботи відповідальних урядових органів, серед небагатьох сфер із позитивною динамікою можна визначити хіба що співпрацю між Держенергоефективністю та проектами міжнародної технічної допомоги, передусім GiZ та Україно-данським енергетичним центром.

В галузі **екології** в травні сталося декілька важливих подій – Уряд схвалив проект Закону України "Про відходи" та затвердив Концепцію реалізації державної політики у сфері промислового забруднення. Окрім того, тестовому режимі розпочала роботу інформаційна система "Відкрите довкілля". У галузі **відновлюваної енергетики** активні дискусії точаться навколо частини новоприйнятого закону №8449-д, котра стосується обмеження в будівництві домашніх СЕС: адже відтепер "зелений" тариф не надається домашнім сонячним електростанціям, котрі збудовані на землі.

Експерти сектора **нафти та нафтопродуктів** вітають прийняття закону, яким оновлено Додаток XXVII до Угоди про асоціацію, наголошено на необхідності посилення моніторингу реформ в енергетичному секторі й підтверджено зобов'язання України з підтримання мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів, заохочення до використання відновлюваної енергії на транспорті, а також забезпечення прозорості діяльності з розроблення вуглеводнів. Відзначено також подання 22 заяв на укладення угод про розподіл вуглеводнів, що видобуватимуться в межах дев'яти нафтогазоносних ділянок надр, та успішну підготовку чергового електронного аукціону з продажу прав на розроблення ще п'яти ділянок. Водночас, експерти висловлюють жаль у зв'язку з відсутністю прогресу в запровадженні державного контролю викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та гармонізації вимог до якості й безпечності моторного палива в Україні та ЄС.

Експерти групи «**Бізнес клімат**» відзначають роботу Держгеонадр в напрямку електронного продажу спецдозволів на користування надрами. Також вже з 1 липня стартуватимуть пілотні аукціони у сфері ВДЕ.

Найбільш вживані скорочення:

АЕС – атомна електростанція
ВЯП - відпрацьоване ядерне паливо
ГТС – газотранспортна система
ДАЗВ – Державне агентство України з управління зоною відчуження;
ДП – державне підприємство
ДСП – державне спеціалізоване підприємство
ENTSO-E - Європейська мережа системних операторів передачі електроенергії
ЗУ – Закон України
КМУ – Кабінет Міністрів України
МАГАТЕ – Міжнародне агентство з атомної енергії
МЕВП – Міністерство енергетики та вугільної промисловості
НАЕК - Національна атомна енергогенеруюча компанія
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
НПА – нормативно-правовий акт

НПРЧ - нормоване первинне регулюванні частоти
ОЕС – Об'єднана енергетична система
ОСББ – об'єднання співмешканців багатоквартирного будинку
ОСП – оператор системи передачі
ПДВ – податок на додану
ПОН – Постачальник «останньої надії»
ПСО - Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу
РАВ – радіоактивні відходи
РАЕС – Рівненська атомна електростанція
ХАЕС – Хмельницька атомна електростанція
ЦСВЯП – централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива
ЧАЕС – Чорнобильська атомна електростанція

Протягом травня активність законодавців у царині реформування газового сектора залишалася низькою. Утім, ВРУ прийняла до розгляду важливий правовий акт, поданий урядом: законопроект про затвердження змін до Додатка XXVII Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що передбачає запровадження нових правил ухвалення законодавчих актів, дотримання яких дозволить поглибити інтеграцію сектора газу України з внутрішнім ринком ЄС.

Дії Кабміну в газовій сфері були спрямовані на вирішення проблем унормування ціни на газ для населення й теплокомуненерго (ТКЕ), а також – реформування "Нафтогазу", зокрема остаточного визначення моделі його "анбандлінгу".

НКРЕКП звільнила побутових споживачів з річним обсягом споживання до 10 тис. кубометрів газу від зобов'язання обладнувати їхні лічильники газу приладами дистанційної передачі даних. За оцінкою Секретаріату Енергетичного Співтовариства, викладеною у звіті про діяльність НКРЕКП, ступінь незалежності українського регулятора зростає.

Як повідомив оператор ГТС, за підсумками двох місяців добового балансування як позитивні, так і негативні небаланси знизилися практично наполовину.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

Зареєстрованим у травні законопроектом про внесення змін до статті 59 Закону "Про ринок природного газу" (№10331¹) запропоновано збільшити розмір штрафів за порушення ліцензійних умов діяльності на ринку природного газу. Нововведення передбачає замінити межі штрафу із 51-850 тис. грн на 850-2040 тис. грн, а також доповнити штрафні санкції положенням про на порядок більший штраф (8,5-204 млн грн), що накладається у разі повторно зафіксованого регулятором порушення ліцензійних умов провадження відповідного виду діяльності, або за умови невиконання ліцензіатом попереднього рішення регулятора про усунення порушень.

Законопроектом №10291² також передбачено коригування чинного документа, а саме Закону "Про житлово-комунальні послуги", в частині впорядкування кількох статей. Так, запропоновано обмежити винагороду посередників (банків) за послуги з приймання/перерахування коштів не більш як 1% від суми оплати споживачів. Крім того, безпосередньо щодо послуг з постачання та розподілу природного газу передбачено встановити, що фінансування робіт зі встановлення засобів індивідуального обліку (лічильників) побутовим споживачам, які користуються пільгами та субсидіями, слід здійснювати винятково за рахунок коштів відповідних суб'єктів господарювання.

Водночас, на засіданні уряду 15 травня Кабмін схвалив і санкціонував подання до ВРУ³ розробленого Міненерговугілля законопроекту №0227⁴ про ратифікацію внесення змін і доповнень до енергетичного додатка до Угоди про Асоціацію⁵. Суть змін полягає в тому, що Україна зобов'язується радитися з Єврокомісією стосовно узгодження з правом ЄС будь-яких законодавчих ініціатив у галузі енергетики, зокрема у сфері газового ринку, а ВРУ не зможе надавати чинності правовим актам у царині енергетичних ринків до завершення оцінки Єврокомісією їх сумісності з правом ЄС. Зазначені зміни вже затверджено ВРУ, 231 народний депутат проголосував за них на засіданні 6 червня 2019 року⁶.

---

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65999

² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65934

³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-pidtrimav-onovlennya-energetichnogo-dodatka-do-ugodi-pro-asociaciyu-z-yes>

⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65942

⁵ Рішення про коригування Додатка XXVII до УА прийняла Рада асоціації між Україною та ЄС

⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_golos?g_id=24112

Таким чином, за оновленим Додатком XXVII до Угоди про Асоціацію в енергетиці введено в дію нові принципи, виконання яких покликане в перспективі наблизити Україну до повноправного членства в ЄС.

На цю ж мету націлено й низку заходів, розроблюваних Міненерговугілля. Йдеться про плани ухвалити Технічний регламент природного газу⁷, призначений утвердити європейські нормативи у сфері технічного регулювання якості природного газу.

Тим часом, ЗМІ повідомили⁸, що урядова Міжвідомча комісія з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції (УРП) одержала 22 заявки на участь у конкурсах з розробки вуглеводневих ресурсів, оголошених наприкінці 2018 року. У ході травневої зустрічі представників цієї комісії з експертами проекту USAID "Енергетична безпека" в Міненерговугілля⁹ відбулися консультації з приводу правових і комерційних аспектів конкурсу на укладення УРП, а також процесу оцінки та критеріїв відбору переможців.

Наразі найбільшу зацікавленість до виставлених на конкурс ділянок виявила державна добувна компанія АТ "Укргазвидобування". Окрім 4-х заявок, спільних із канадською Vermilion Ukraine Exploration B.V.¹⁰, компанія заявила про наміри змагатися також за розробку Русанівської, Берестянської, Бузівської, Варвинської та Угнівської ділянок. Таким чином, "Укргазвидобування" подало пакети документів на конкурси на всі 9 виставлених ділянок. За цих обставин дуже важливо, щоб на конкурсі не відбулася "монополізація виграшу", тобто, щоб одна компанія не змогла стати переможцем на всіх ділянках, та й надалі збереглася конкуренція у розробці родовищ.

Іще на початку травня Кабмін врегулював правову колізію у формуванні ціни на газ для населення й ТКЕ (постанова №380¹¹) між положеннями двох постанов КМУ, що встановлюють спосіб визначення ціни – №867 від 2018 року (щодо покладення спеціальних обов'язків, ПСО) та №293 від березня 2019 року. Цим рішенням уряд узаконив правило, згідно з яким ціна газу як товару для поставок на умовах ПСО визначається як середня арифметична ціна продажу газу "Нафтогазом" для промислових споживачів у попередньому місяці (за умови передоплати та у разі закупівлі понад 50 тис. кубометрів).

З огляду на відповідну квітневу ціну "Нафтогазу" для промисловості (7188 грн за тис. кубометрів, з ПДВ) та врахування складових транспортування й розподілу, кінцеву вартість природного газу для населення та виробників тепла у травні 2019 року було визначено урядом на рівні 8247 грн за тис. кубометрів (з ПДВ)¹², тобто – на 3,5% менше за ціну, що діяла дотепер із жовтня 2018 року. На підставі цього рішення "Нафтогаз" запропонував одержувачам газу на умовах ПСО укласти на травень додаткові угоди за новою ціною¹³. Таким чином, з 1 травня 2019 року в Україні було знижено ціну на газ для побутових споживачів і підприємств з тепlopостачання.

---

⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245366216&cat_id=167475

⁸ <http://reform.energy/news/mezhvedomstvennaya-komissiya-poluchila-22-zayavki-dlya-uchastiya-v-konkursakh-na-razrabotku-uglevodorodnykh-uchastkov-po-srp-11488>

⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245369376&cat_id=35109

¹⁰ <http://ugv.com.ua/uk/page/ukrgazvidobuvanna-ta-kanadska-vermilion-energy-vzali-spilnu-ucast-u-4-konkursah-na-ukladanna-urp-v-ukraini>

¹¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-3-kvitnya-2019-r-293>

¹² За даними Асоціації газового ринку України, через те, що тариф на розподіл газу за регіонами різний, насправді ціна газу для кінцевих споживачів різних регіонів у травні мала коливатися у межах від 7737,65 до 8432,93 грн за тис. кубометрів (<http://agru.org.ua/mat/doc/%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D1%83%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202019%20%D1%80..pdf>)

¹³ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/93FBA689C98AE0E7C22583F90061DF01?OpenDocument&year=2019&month=05&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

Однак, цим процес зміни цін на газ для населення й ТКЕ не завершився. Оскільки у травні 2019 року рівень ціни для промислових споживачів газу, що закуповують його у "Нафтогазу" на умовах передоплати, зріс (у порівнянні з квітнем – трохи більш, ніж на 5%), то у червні, у порівнянні з травнем, він так само збільшився у межах ПСО. Проте, з погляду прем'єр-міністра В. Гройсмана, це не відповідає ринковій динаміці цін: "... "Нафтогаз" затвердив ціни, які вище ринкових на червень місяць. Теж саме вони планують зробити і на липень"¹⁴. Дійсно, за інформацією Української енергетичної біржі (УЕБ)¹⁵, ціни газу на європейських хабах активно падали. Так, на хабі ТТФ ціни з поставкою на 1-2 червня встановилися на рівні 10 євро за МВт (близько 110 дол. за тис. кубометрів), що є найнижчим значенням з 2016 року, й "дану тенденцію підхопили всі ключові європейські хаби"¹⁶. Як пізніше додатково прокоментував В. Гройсман¹⁷, існує певне протиріччя між комерційними інтересами "Нафтогазу" і його соціальною місією як державної компанії. З точки зору прем'єр-міністра, "Нафтогаз" виконає свою соціальну функцію, якщо знайде та забезпечить українців більш дешевим газом.

Тому не дивно, що Кабмін розробив у цій царині ще один нормативний документ. Як свідчить його оприлюднений проект¹⁸, поданий на затвердження уряду на початку червня, для формування вартості газу для населення "Нафтогаз" буде зобов'язаний застосовувати мінімальне з чотирьох значень: 1) середня вартість імпортного ресурсу, що склалася у процесі його митного оформлення (за підсумками місяця, що передує місяцю поставки населенню, за даними Мінекономрозвитку);

2) середньозважена ціна місячного ресурсу природного газу для газового місяця продажу/поставки за підсумками біржових торгів на УЕБ до початку цього газового місяця;

3) середня арифметична ціна продажу "Нафтогазом" газу промисловим споживачам (за умови передоплати), яка діяла в місяці, що передує місяцю продажу населенню;

4) ціна, розрахована за раніше затвердженою формулою вартості газу в межах ПСО (постанова №867).

Безумовно, таке рішення проблеми є кроком уперед, оскільки містить кілька бенчмарок ринкової ціни, і його можна лише вітати. Як повідомила прес-служба уряду¹⁹, віце-прем'єр-міністр В. Кістіон вважає, що ухвалення цієї постанови зумовить для "Нафтогазу" необхідність перерахувати ціну газу для населення на червень 2019 року.

Разом із тим, попри наявність вказаної вище тенденції до зниження ціни на природний газ на ринках Європи, в Мінекономрозвитку прогнозують подальше щорічне зростання цін на газ в Україні. Так, за даними консенсус-прогнозу міністерства²⁰, безпосередньо в 2020 році ціни на газ для населення зростуть на 20%.

16 травня відбулося засідання Координаційної ради з питань проведення реформ у ПЕК під головуванням прем'єр-міністра України В. Гройсмана²¹, центром уваги якого стало реформування "Нафтогазу". У ході наради уряд запропонував "Нафтогазу" невідкладно вжити заходів з виконання

---

¹⁴ <https://www.epravda.com.ua/news/2019/06/5/648478/>

¹⁵ <https://www.ueex.com.ua/presscenter/news/na-evropejskih-habah-strimko-vpali-tsini-gazu/>

¹⁶ За даними Мінекономрозвитку, у квітні середня митна вартість 1 тис. кубометрів ввезеного Україною газу знизилася до березня на 11% і склала 233,53 дол. (<http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=SeredniaMitnaVartistImportnogoPrirodnogoGazu-SchoSkalasiaUProtsesiYogoMitnogoOfornlenniaPidChasVvezenniaNaTeritoriiUkraini>)

¹⁷ <https://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/kabmin-sdelal-vse-dlya-snizeniya-tseny-na-gaz--groysman>

¹⁸ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245374951&cat_id=167475

¹⁹ <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/591934.html>

²⁰ <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=767c9944-87c0-4e5a-81ea-848bc0a7f470&tag=Konsensus-prognoz>

²¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/mediagallery/premyer-ministr-ukrayini-volodimir-grojsman-proviv-zasidannya-koordinacijnoi-radi-z-pitan-provedennya-reform-u-palivno-energetichnomu-kompleksi>

ухваленого в липні 2016 р. урядового рішення (постанова КМУ №496²²) про відокремлення оператора ГТС за моделлю поділу власності (ownership unbundling, або ОУ). На думку прем'єр-міністра²³, це дасть змогу завершити процес анбандлінгу до кінця поточного року, згідно із зобов'язаннями України перед Енергетичним Співтовариством, адже таке рішення вичерпно враховує вимоги міжнародних партнерів, не потребує внесення змін до законодавства чи якихось інших дій, що можуть перешкоджати процесу.

Уже за тиждень, як стало відомо з повідомлення компанії ПАТ "Магістральні газопроводи України" ("МГУ")²⁴, Кабмін остаточно вирішив реалізувати анбандлінг "Нафтогазу" за моделлю ОУ, внівши відповідні зміни до постанови №496. Це рішення уряду підтримав Світовий банк²⁵, представники якого були присутніми на засіданні Координаційної ради та схвалили плани Кабміну запровадити гарантії того, щоб відокремлення "МГУ" від "Нафтогазу" вступило в силу з 1 січня 2020 року. Світовий банк очікує лише на офіційну публікацію ухваленної постанови КМУ²⁶.

Поділ за нормами ОУ передбачає розподіл власності, подання заявки на сертифікацію відокремленого оператора ГТС, підписання транзитної угоди та передачу новому оператору (компанії "МГУ") майна, необхідного для транспортування газу. Несподіваною підмогою здійсненню цього процесу може стати рішення регулятора про можливість сертифікації оператора з відстрочкою, у разі його затвердження. Проект відповідної постанови НКРЕКП було оприлюднено для публічного обговорення²⁷. Документом запропоновано дати змогу регулятору сертифікувати оператора ГТС з відстроченням, до моменту виконання оператором певних обов'язкових додаткових умов.

Натомість, "Нафтогаз" заперечує здійсненність вищезначеної процедури анбандлінгу²⁸, посиляючись на можливі труднощі з підписанням контракту на транзит з "Газпромом" і послаблення позиції компанії у Стокгольмському арбітражі²⁹.

Паралельно "Нафтогаз" продовжує розгортати роботу за власним проектом анбандлінгу – зокрема, у межах Угоди про створення спільної робочої групи з європейськими газотранспортними операторами. Так, представників компаній GRTgaz S.A. (Франція), Gasunie (Нідерланди) та Snam S.p.A. (Італія) офіційно призначили на посади радників генерального директора філії "Оператор ГТС України" АТ "Укртрансгаз", і вони розпочали роботу з підтримки майбутнього проходження сертифікації новим оператором ГТС³⁰.

Проте, це ще не всі протиріччя із тих, що супроводжують взаємодію Кабміну та "Нафтогазу". Зокрема, "Нафтогаз" оскаржив у суді наділення урядом загальних зборів компанії повноваженнями з обрання та звільнення голови і членів правління без подання наглядової ради (постанова КМУ №226³¹). У травні суд ухвалив рішення призупинити дію цієї постанови³², в частині внесення відповідних змін до статуту "Нафтогазу", таким чином позбавивши Кабмін права призначати та звільняти голову "Нафтогазу".

---

²² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2016-%D0%BF>

²³ https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-vimagaye-vid-nak-naftogaz-ukrayini-provesti-anbandling-kompaniyi-za-modellyu-viznachenoyu-u-lipni-2016-roku?fbclid=IwAR1HA2aj6W2_BfKcsp27EWcDRmq80midssEuUt9-BFWorjn5JdiH4fpfJvk

²⁴ <https://mg.org.ua/r%D1%96shennya-uryadu-ukra%D1%97ni-stosovno-model%D1%96-%C2%ABanbandl%D1%96ngu%C2%BB.html>

²⁵ <https://biz.liga.net/all/tek/novosti/razdelenie-naftogaza-vsemirnyy-bank-podderjal-model-kabmina>

²⁶ <http://reform.energy/news/kabmin-utverdil-reshenie-ob-otdelenii-gts-po-modeli-ownership-unbundling-11424>

²⁷ <http://www.nerc.gov.ua/?id=41106>

²⁸ <https://www.unn.com.ua/uk/news/1802415-kobolyev-rozpoviv-pro-superechnosti-naftogazu-z-uryadom-schodo-anbandlingu>

²⁹ <https://www.facebook.com/yuriy.vitrenko/posts/10156569493363458>

³⁰ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/05/radnyky-z-grtgaz-gasunie-ta-snam-rozpochaly-robotu-nad-stvorenyam-nezalezhnogo-operatora-gts-ukrainy.html>

³¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/226-2019-%D0%BF>

³² <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2019/05/16/647840/>

Тим часом, Кабмін оновив склад наглядової ради "Нафтогазу" (розпорядження №324-р³³ і 325-р³⁴). Урядом було припинено повноваження представника держави В. Кудрицького, його замінив К. Мар'євич – дійсний член наглядових рад "МГУ" та "Укрзалізниці". Крім того, призначено також нового незалежного члена – професора Європейського інституту управління бізнесом (INSEAD) Людо Ван дер Хейдена. Отже, наразі наглядова рада "Нафтогазу" повністю укомплектована у складі 7-ми членів.

Разом з тим, регулятор енергетики продовжує працювати в неповному складі, оскільки вже більше року конкурс на двох нових членів НКРЕКП залишається заблокованим. Це зумовлено розглядом у суді позовних заяв проти конкурсної комісії, поданих ексголовою комісії Д. Вовком та його соратником А. Гудаченком, яких не допустили до конкурсу через брак досвіду роботи в галузі. У справі Д. Вовка суд неодноразово збирався на засідання уже протягом поточного року, проте, через неявку позивача³⁵, зміг нарешті прийняти рішення лише на початку червня: справу закрито, висновок комісії про недопущення Д. Вовка до участі в конкурсі залишився у силі³⁶. Тепер строки завершення конкурсу залежатимуть від того, коли буде винесено судове рішення за другим позовом.

Секретаріат Енергетичного Співтовариства оприлюднив у травні оціночний звіт стосовно діяльності НКРЕКП протягом останніх 14-ти місяців³⁷, у якому прозорий і конкурентний відбір п'яти нових членів комісії в травні 2018 року відзначений як одне із досягнень. Крім того, у звіті зафіксовано втілення регулятором активної політики прийняття рішень і позитивні зрушення в частині підвищення рівня його незалежності. Водночас, остаточно перешкоди для повної фінансової незалежності НКРЕКП, на думку Секретаріату, не подолано – наразі бюджет комісії затверджує ВРУ, тоді як у європейській практиці для цього не потрібне чиєсь схвалення.

Отже, неповна укомплектованість не заважає реалізації активної позиції регулятора. Так, лише в ліцензійній царині у травні НКРЕКП ухвалила більше 30-и постанов. Окрім рішень про видачу та анулювання ліцензій (постанови №№ 667, 690, 693, 748, 784, 796, 799, 904, 910)³⁸, серед них 17 постанов (№№ 720-721, 727-741)³⁹ – це рішення про позапланові перевірки, у т.ч. 14-и операторів ГРМ із групи "Регіональної газової компанії" (РГК) щодо того, чи припинили вони дотримувати та вказувати у платіжках додаткові обсяги газу (за приведення до стандартних умов) і чи здійснили вони перерахунок споживачам, як цього вимагала НКРЕКП, на підставі попередньої перевірки умов їх ліцензійної діяльності (у березні 2019 року).

Водночас, апеляційний суд за позовом "Дніпропетровськгазу" підтвердив заниження НКРЕКП рівня тарифу цьому оператору⁴⁰ і зобов'язав регулятора відшкодувати збитки в розмірі 1,038 млрд грн. Аналогічне рішення було прийнято судом у справі ПАТ "Харківгаз". Згідно з цим рішенням, суд зобов'язав НКРЕКП встановити для компанії "Харківгаз" економічно обґрунтований тариф і включити до його складу компенсацію збитків за 2014-2018 рр. у розмірі 589,8 млн грн⁴¹.

---

³³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-dostrokovye-pri-naglyadovoyi-radi-akcionernogo-tovaristva-nacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini>

³⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/devaki-pitannya-naglyadovoyi-radi-akcionernogo-tovaristva-nacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini>

³⁵ https://www.facebook.com/svetlana.golikova.16/posts/2235541429858561?comment_id=2235583646521006&reply_comment_id=2235606956518675&notif_id=1557227408565738&notif_t=feed_comment_reply

³⁶ <https://biz.censor.net.ua/n3130551>

³⁷ <https://energy-community.org/news/Energy-Community-News/2019/05/20.html>

³⁸ <http://www.nerc.gov.ua/?id=37896>

³⁹ Там само

⁴⁰ <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81398326>

⁴¹ <https://biz.censor.net.ua/n3130647>

За результатами контролю провадження господарської діяльності з транспортування природного газу оператором ГТС, НКРЕКП ухвалила рішення (постанова №663⁴²) визнати усунутими АТ "Укртрансгаз" раніше виявлені регулятором порушення цим підприємством ліцензійних умов.

Паралельно, регулятор прийняв у травні постанову №750⁴³ про внесення змін до Кодексу ГРМ. Зміни призначені звільнити власників комерційних вузлів обліку природного газу з лічильниками типорозмірів G-1,6, G-2,5, G-4, G-6, що обліковують річний обсяг газу, менший за 10 тис. кубометрів, від зобов'язання встановлювати на власних комерційних вузлах обліку засоби дистанційної передачі даних. Підґрунтям цього рішення послужило неналежне інформування цієї категорії споживачів про необхідність такої установки та небажаність для них значного додаткового фінансового навантаження, у зв'язку з витратами на відповідне обладнання.

У травні "Нафтогаз" оприлюднив нові цінові пропозиції для промислових споживачів та інших суб'єктів господарювання, що не підпадають під дію ПСО, на червень 2019 року⁴⁴. Залежно від умов закупівлі, у порівнянні з цінами на травня 2019 року, у червні ціни зменшено на 7,6-7,9%. За новим прейскурантом⁴⁵, ціну газу як товару (з ПДВ) встановлено з 1 червня 2019 року на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно – 7707,6 грн за тис. кубометрів; за відсутності заборгованості перед "Нафтогазом" і місячних потреб від 50 тис. кубометрів: а) без попередньої оплати – також 7707,6 грн за тис. кубометрів; б) за умови попередньої оплати⁴⁶ – 6963,6 грн за тис. кубометрів.

Регламент (ЄС) № 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, на заміну Регламенту (ЄС) № 1775/2005 (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА, питання торгівлі (ст. 269-274 УА)

За підсумками другого місяця роботи ГТС України у режимі добового балансування, загальний обсяг позитивних небалансів природного газу за даними "Укртрансгазу"⁴⁷, знизився на 53%, у порівнянні з обсягом небалансів у березні – до 113,8 млн кубометрів (373 млн грн), негативних – на 50%, до 166,7 млн кубометрів (957 млн грн).

Як повідомив оператор ГТС⁴⁸, дані Інформаційної платформи свідчать також, що майже весь обсяг негативних небалансів (99%, або 947,9 млн грн) припадає на операторів ГРМ і лише 1% (9,5 млн грн) – на замовників послуг з транспортування. Сукупна заборгованість за результатами роботи "Укртрансгазу" у квітні за позитивними небалансами становить 370,9 млн грн і за негативними небалансами – 943 млн грн⁴⁹.

Головними набувачами вигоди від запуску добового балансування мають стати споживачі, втім, їх вигода залежить, у першу чергу, від підвищення конкуренції серед постачальників. Однак, на тлі постійних заяв регулятора, а також інформаційної суперечки між оператором ГТС і операторами ГРМ протягом першого місяця добового балансування, голос постачальників практично не звучав.

Водночас, насправді й постачальники газу позитивно оцінюють результати цього нововведення. На думку голови Асоціації "Газові трейдери України" А. Мизовця⁵⁰, по-перше, і з боку оператора ГТС, і з боку більшості операторів ГРМ налагоджується конструктивна співпраця з трейдерами, по-друге,

---

⁴² <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=40653>

⁴³ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=40787>

⁴⁴ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/15C21A068BBB3A8DC22584040047CC14?OpenDocument&year=2019&month=05&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁴⁵ <http://www.naftogaz.com/files/Information/Naftogaz-gaz-prices-ne-PSO-June-2019.pdf>

⁴⁶ Оплати протягом календарного місяця, що передує місяцю поставки газу

⁴⁷ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/05/na-50-vidsotkiv-zrosla-tochnist-rozrahunkiv-dobovyh-nebalansiv-u-kvitni.html>

⁴⁸ Там само

⁴⁹ Там само

⁵⁰ https://biz.censor.net.ua/resonance/3125575/lobbist_postavschikov_gaza_andreyi_mizovets_natsenka_chastnyh_treyderov_dl_ua_naseleniya_sostavit_ne

добова система сильно звужує для всіх сторін поле для можливих маніпуляцій. І хоча система добового балансування ще не досконала, за півроку, що залишаються до нового опалювального сезону, є реальні шанси виправити всі недоліки. З погляду А. Мизовця, добове балансування сприятиме поступовому переходу ринку побутових споживачів до конкурентного, проте, у разі скасування ПСО за нинішніх умов, "націнка приватних трейдерів для населення складе не менше 25%"⁵¹.

Тим часом, регулятор схвалив зміни до Кодексу газотранспортної системи, які стосуються нової редакції положень про фінансове забезпечення⁵². Зміни зумовлені попередніми рішеннями НКРЕКП та рішенням Окружного адмінсуду Києва, яким задоволено позови трейдерів щодо вимоги до банків-надавачів фінансового забезпечення.

У результаті низки заходів взаємодії з газотранспортним оператором Угорщини FGSZ Ltd, АТ "Укртрансгаз", починаючи з 30 травня 2019 року, збільшив технічну потужність транспортування природного газу за напрямком Угорщина-Україна на 14%⁵³. З огляду на потребу нарощування імпорту та формування достатніх запасів газу в сховищах, це позитивний крок у розширення міждержавного газового сполучення з країнами ЄС.

У травні "Крафт Енерджи" стала третьою компанією-експортером газу з України до Європи⁵⁴. Цього разу експорт природного газу до Угорщини було здійснено для угорської державної компанії MOL Commodity Trading LLC. Раніше ЗМІ повідомляли, що першу тестову поставку газу до Угорщини виконало ТОВ "ТАС Енергія Країни" для покупця UK METALEX LIMITED⁵⁵. Друга поставка відбулася наприкінці квітня – компанією "Газ ком трейд".

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

У травні Україна збільшила запаси газу в сховищах майже на 2 млрд кубометрів⁵⁶. Сумарно у січні-травні 2019 року до сховищ "Укртрансгазу" було закачано 2,7 млрд кубометрів природного газу, що більше на 27%, ніж протягом такого самого періоду 2018 року⁵⁷. У підсумку, на 31 травня 2019 року досягнуто запасу зберігання газу, на 19% більшого, ніж на цю ж дату в 2018 році, а саме 11,4 млрд кубометрів⁵⁸.

Це сталося, не в останню чергу, завдяки зростанню обсягів імпорту газу: лише за травень було імпортовано 4 млрд кубометрів, що на 19% більше, ніж торік⁵⁹. Тим часом, збільшилися й обсяги транзиту газу з Російської Федерації територією України – від початку року до європейських країн і Молдови було доставлено 37,6 млрд кубометрів. У порівнянні з обсягом транзиту в 2018 році, зростання склало 8% (2,7 млрд кубометрів)⁶⁰.

Оператор ГТС повідомив також, що в результаті активної квітневої кампанії з пропонування послуги зберігання газу в українських сховищах у режимі "митного складу", укладено договори вже з 23-ма

---

⁵¹ Там само

⁵² <http://www.nerc.gov.ua/?id=41211>

⁵³ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/05/ukrtransgaz-ta-fgsz-zbilshuyut-tehnichnu-potuzhnist-transportuvannya-gazu-na-14-vidsotkiv-za-napriamkom-ugorschyna-ukraina.html>

⁵⁴ <https://expro.com.ua/novini/kraft-enerdji-eksportuvala-gaz-v-ugorschinu>

⁵⁵ <https://mind.ua/news/20193172-kompaniya-tigipka-tas-energiya-krayini-vpershe-eksportuvala-gaz-do-evropi>

⁵⁶ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/538C7DFB18130DA6C225840F002C65CF?OpenDocument&year=2019&month=06&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁵⁷ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/06/gts-results-2019-05.html>

⁵⁸ Там само

⁵⁹ Там само

⁶⁰ Там само

Газ

іноземними компаніями. У межах підписаних договорів в режимі "митного складу" в газосховищах знаходиться близько 360 млн кубометрів газу⁶¹.

На початку травня "Нафтогаз" подав до Єврокомісії скаргу щодо зловживання "Газпромом" домінуючим становищем на європейських газових ринках. Як зазначається, ця скарга "викриває нові дискримінаційні практики "Газпрому", що не були висвітлені в зобов'язальному рішенні Єврокомісії від 2018 року"⁶². Звернення "Нафтогазу" стосується переважно негативного впливу проекту "Північний потік-2". Серед іншого, вказано, що спричинена ним зміна потоків газу в Європі унеможливить "віртуальний реверс" через Україну та негативно вплине на торгівлю між країнами-членами ЄС у Східній Європі.

---

⁶¹ <http://reform.energy/news/ukrtransgaz-podpisal-dogovory-uzhe-s-23-inostrannymi-kompaniyami-na-khranenie-v-pkhg-okolo-360-mln-kub-m-gaza-11386>

⁶² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/5FAB3FE0598AFB80C22583F200725BEA>

Електроенергетика та ядерна безпека

Тривають дискусії щодо можливості початку роботи оптового ринку електроенергії з 1 липня 2019. Депутати пропонують перенести початок його роботи мінімум на три місяці, але відповідний законопроект не набирає необхідної кількості голосів для погодження в Комітеті ПЕК ВРУ.

Критичний стан державного вугільного сектору став однією з ключових тем на нараді за участю членів РНБО. Рішення за результатами наради мають бути оголошені в червні.

Директива 2009/72/ЕС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЕС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна-ЄС)

У травні місяці Комітет ПЕК Верховної Ради України двічі не зміг знайти кворум для розгляду проектів Закону про внесення змін до статті 9-1 Закону України "Про альтернативні джерела енергії" та "Прикінцевих та перехідних положень" Закону України "Про ринок електричної енергії" (автори Домбровський О.Г. Підлісецький Л.Т) №10318 та (автори Рябчин О.М., Чижмарь Ю.В.) №10318-1. Метою цих законопроектів є відтермінування дати початку роботи нового ринку електроенергії на три місяці.⁶³⁶⁴

Т.В.о. директора НЕК «Укренерго» В.Ковальчук на прес-конференції 14 травня сказав, що «старт нового ринку електроенергії з 1 липня 2019 р. може створити значні ризики для інтересів споживачів. Водночас відстрочення запуску ринку може призвести до повного скасування реформи та не гарантує прийняття відповідних рішень у більш пізній період».⁶⁵ Весь травень тривали дискусії навколо дати запуску ринку електроенергії . Значна кількість донорів(ЄБРР, Світовий банк, USAID) пропонує підтримати законодавчу ініціативу та відкласти відкриття оптового ринку електроенергії на три місяці.

Регламент 714/2009/ЕС від 13 липня 2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.270, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна ЄС)

«Одним з ключових завдань української енергосистеми під час синхронізації з європейською є забезпечення достатніх резервів потужності для ефективного балансування, включно за умов роботи в ізольованому режимі. Це передбачає модернізацію і розвиток генеруючих компаній, інфраструктури оператора системи передачі та інших гравців на ринку електроенергії». Це був основний меседж, заявлений учасниками семінару стосовно інтеграції енергосистем, що проводився ДП НЕК «Укренерго» 28 травня за підтримки проекту Енергетична безпека України (USAID)

Наприкінці квітня 2019 р. Укренерго за підтримки USAID успішно завершило тестування блоків електростанцій на предмет їх технічної спроможності брати участь у автоматичному регулюванні відповідно до вимог ENTSO-E.⁶⁶

---

⁶³ <http://kompek.rada.gov.ua/documents/zasid/73747.html>

⁶⁴ <http://kompek.rada.gov.ua/documents/zasid/73749.html>

⁶⁵ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-uspishnyi-zapusk-novogo-rynku-elektroenergiyi-mozhlyvyj-lyshe-za-umovy-nadijnogo-zahystu-interesiv-spozhyvacha/>

⁶⁶ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/elektrychnyi-bezviz-perevag-ya-vyklyky-integratsiyi-ukrayiny-do-entso-e/>

Електроенергетика та ядерна безпека

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 273, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

Оператор системи передачі та Оператор енергоринку

20 травня НЕК Укренерго, як Оператор системи передачі оприлюднив стан готовності учасників до нового ринку електроенергії.

Так, станом на 20 травня зареєстровано понад 205 компаній, з яких понад 60 виробників (в тому числі 38 — на базі ВДЕ), 26 ОСР, 23 постачальники універсальних послуг (ПУП). Розпочав роботу додатковий кабінет консультацій для учасників ринку за адресою м. Київ, вул. Симона Петлюри 27. Учасникам ринку видано 19 461 188 ЄІС кодів.

Близько 60 компаній беруть участь у тестуванні ПЗ на ринку двосторонніх договорів , у сегменті балансуєчого ринку поки що взяли участь 7 генеруючих компаній та 6 генкомпаній проходять тестування на ринку допоміжних послуг.

Незадовільний стан укладання договорів з виробниками на врегулювання небалансів (60 з 535), та про надання послуг з передачі електричної енергії (8 із 535 договорів) у той час з електропостачальниками укладено 220 із 399 договорів, а зі споживачами — 175 із 175 договорів.⁶⁷

17 травня НКРЕКП розглянуло проекти нових тарифів ДП НЕК Укренерго на II півріччя 2019 р. Запропоновано НКРЕКП затвердити тариф на передачу електроенергії на рівні 11,3 коп/кВт·год і тариф на диспетчерське управління – 0,8 коп/кВт·год.

На думку ДП НЕК «Укренерго» це утримі менше необхідних витрат, які були розраховані компанію та обговорені на відкритому слуханні 6 травня 2019 р.. Запропоновані тарифи також отримали підтримку 23 облдержадміністрацій. Також Укренерго вважає, що занижені тарифи (проект) не тільки несуть значні ризики для запуску нового ринку електроенергії, але можуть призвести до банкрутства ОСР.

У проекті тарифів не враховані витрати на сплату відрхувань частини чистого прибутку до бюджету (3,3 млрд грн), на врегулювання системних обмежень внаслідок пошкодження мережі на Донбасі (4,2 млрд грн), більш ніж у 13 разів зменшено витрат на придбання допоміжних послуг та майже удвічі – витрати на послуги адміністратора комерційного обліку та адміністратора розрахунків.⁶⁸

11 травня НКРЕКП оприлюднила проект постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1466». Постанова стосується змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку. Зміни дозволять ДП «Оператор ринку» , як державному підприємству, тимчасово, до перетворення його в акціонерне товариство, провадити ліцензовану діяльність із здійснення функцій оператора ринку.⁶⁹

Кодекс комерційного обліку

20 травня НКРЕКП опублікований проект змін до Постанови від 4 березня 2018 року № 311 про затвердження Кодексу комерційного обліку електричної енергії (Кодекс). Регулятор підготував зміни із врахуванням зауважень Антимонопольного комітету України та Міністерства економічного

---

⁶⁷ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/informatsiyniy-vypusk-ukrenergo-najsvizhishi-dani-shhodo-progresu-ta-problem-u-pidgotovtsi-do-novogo-rynku-elektroenergivi/>

⁶⁸ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-reliy/shvalenyj-nkrekp-taryf-ne-dozvolyyaye-ukrenergo-pratsyuvaty-u-novij-modeli-rynku-z-1-lypnya-2019-r/>

⁶⁹ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=9019>

Електроенергетика та ядерна безпека

розвитку і торгівлі України, а також звернень учасників ринку електричної енергії Зміни стосуються наступного:

- узгодженням норм Кодексу із Правилами улаштування електроустановок;
- використанням вимірювального обладнання введеним в експлуатацію до прийняття Кодексу;
- введення додаткових норм, що стосуються обліку на роздрібному ринку електричної енергії;
- удосконалення норм, що стосуються інформаційного обміну на ринку електричної енергії;
- введенням в дію документів як додатків до Кодексу, необхідність розроблення яких передбачена цим Кодексом;
- внесенням змін до існуючих норм, з метою уточнення прав та обов'язків учасників ринку електричної енергії.⁷⁰

Покладання спецобов'язків на ринку електроенергії

МЕВП оприлюднив проект постанови КМУ про покладання спеціальних обов'язків (ПСО) з компенсації різниці між ринковою та регульованою цінами електроенергії для побутових споживачів (населення) на НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» до 31 грудня 2020р.⁷¹

Виконання спецобов'язків здійснюється шляхом продажу на електронних аукціонах електроенергії цих компаній за двосторонніми договорами постачальникам універсальних послуг. В свою чергу, ПУП зобов'язали купувати електричну енергію в обсягах, не менше 80% від обсягів, необхідних для постачання побутовим споживачам. Компенсацію ПУП за виконання спецобов'язків пропонують покласти на державні компанії - НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго».⁷²

Ціни на ринку електроенергії

ДП «Енергоринок» публікує ціни на електроенергію, що склалися у квітні 2019 року. Так, найдешевше електроенергія коштувала 12 квітня в 24:00 – 788,52 грн/МВт-год, а найдорожче 20 квітня в 21:00 – 2695,65 грн/МВт-год.

Середня ОРЦ за квітень становила – 1556,67 грн/МВт-год.⁷³

28 травня НКРЕКП прийняло постанову № 808 «Про врахування суми компенсації втрат (дотаційних сертифікатів) постачальників універсальних послуг у червні 2019 року». Постановою визначено, що при розрахунках оптової ринкової ціни враховується обсяг компенсації втрат постачальників універсальних послуг від постачання електричної енергії побутовим споживачам (населенню) на червень 2019 року у розмірі 3 104 423 708 грн.⁷⁴

Програмне забезпечення нового ринку електроенергії

17 травня НКРЕКП підписала додаткову (субкредитну) угоду до договору, за яким оплачується закупівля програмного забезпечення для нового ринку електроенергії — балансуєчого ринку та ринку допоміжних послуг. Проект реалізовується за рахунок кредитних коштів Світового банку та Фонду Чистих Технологій.

Виконавцем проекту (розробником програмного забезпечення) є консорціум, до якого входять Smart Tech, IP Systems та Siemens AG. Борг склав майже два млн.доларів, а консорціум не міг отримати

---

⁷⁰ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=9051>

⁷¹ <https://expro.com.ua/novini/mnenergo-proponu-poklasti-specobovyazki-z-postachannya-ee-naseleennyu-na-energoatom--ukrgdroenergo-do-2021r>

⁷² <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/minenergougillya-zabezpechuye-vrahuvannya-socialnogo-aspektu-pri-vvedenni-rinku-elektroenergiyi>

⁷³ <https://expro.com.ua/novini/energorinok-opublikuvav-pogodinn-optov-rinkov-cni-elektroenerg-za-kyten->

⁷⁴ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=41133>

Електроенергетика та ядерна безпека

розрахунок за виконані роботи з листопада 2018 р. НЕК Укренерго вважає, що затримка оплати виникла з вини МЕВП. ⁷⁵

Моніторинг діяльності роздрібного ринку електроенергії

У травні НКРЕКП оприлюднено результати моніторингу ринку за 1 квартал 2019 р. Споживачам України у I кварталі 2019 року енергопостачальними компаніями була поставлена електрична енергія в обсязі 30 269,7 млн кВт·год, у тому числі:

- 14 134,3 млн кВт·год, або 46,7% постачальниками універсальних послуг (ПУП);
- 15 344,3 млн кВт·год, або 50,7% постачальниками електричної енергії за вільними цінами (ПВЦ);
- 791,1 млн кВт·год, або 2,6% від загального обсягу постачальником «останньої надії» (ПОН) ⁷⁶

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 305 , Глава 14, Розділ IV Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

1. Прийняття рішень щодо процедури питань консультацій з питань перетоків (транзиту) електричної енергії.

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

Станом на початок травня заборгованість з виплати заробітної плати на державних вугільних підприємствах становила 420 млн. гривень.

Тенденція невчасної виплати заробітної плати продовжується. ⁷⁷

15 травня відбулась **прес-конференція** на тему «Зарплату шахтарям не виплачують, вугілля не відвантажують. Чому?» та пікет біля будівлі Міненерговугілля. Причинами зазначених заходів стали невчасні виплати заробітної плати, накопичення заборгованості та припинення відвантаження вугілля. Видобуте вугілля накопичують на аварійних складах, а концентрат – на збагачувальній фабриці. ⁷⁸

31 травня відбулась нарада за участю членів Ради національної безпеки і оборони України під головуванням Президента України, на якій розглядалися питання безпеки в енергетичній сфері, зокрема стан державної вугледобувної сфери. За результатами наради було прийняте рішення дати 10 днів - два тижні, щоб усі учасники наради, зокрема, Кабінет Міністрів, для пріоритетних проблем запропонував рішення і впровадив їх. ⁷⁹

Невирішеною також залишається проблема неоплати державними шахтами послуг з електропостачання. Державний вугільний сектор є найбільшим боржником з оплати за електричну енергію.

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС ,Співпраця в атомній сфері, Директива № 96/29/Євратом, Директива Ради № 2006/117/Євратом, Директива Ради № 2003/122/Євратом

⁷⁵ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/nkrekp-pidpysala-subkredytnu-ugodu-dlya-rozblokuvannya-platezhiv-rozrobnyku-programnogo-zabezpechennya-novogo-rynku-elektroenergiyi/>

⁷⁶ <https://www.slideshare.net/NKREKP/i-2019-144313465>

⁷⁷ <https://vchasnoua.com/donbass/60594-na-donechchini-girnikiv-zalishili-bez-groshej-na-travnevi-svyata-zaborgovanist-dosyagla-420-mln-grn?fbclid=IwAR2se1qZAJrPhkxJDhzOiNuGO56Kov8qTww7tSLYL519qEXh0v3M1EpFAo>

⁷⁸ <https://zaxid.net/shahtari-dp-lvivugillya-viyshli-na-piket-u-kiyevi-cherez-zaborgovanu-zarplatu-n1481409>

⁷⁹ <http://www.rnbo.gov.ua/news/3289.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

В період 7-8 травня на Рівненській АЕС відбулася планова інспекція Міжнародного агентства з атомної енергії в рамках Угоди між Україною і МАГАТЕ про застосування гарантій до всього ядерного матеріалу відповідно до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Інспектори МАГАТЕ здійснили перевірку свіжого ядерного палива в сховищах свіжого палива енергоблоків №№1, 2 та №№3, 4 РАЕС; встановили печатки EOSS/металевих на транспортному каналі, ковпаку реактора, плитах перекриття басейну витримки енергоблоку №2 електростанції.

Інспекція пройшла успішно, без зауважень та у заплановані МАГАТЕ терміни.⁸⁰

На виконання енергетичної стратегії України до 2035 року та Указу Президента України в підтримку розвитку атомної енергетики НАЕК «Енергоатом» продовжив підготовку щодо будівництва третього та четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС.

Наразі фахівці Хмельницької АЕС продовжують надавати інформацію щодо оновленого проекту третього та четвертого мільйонників Хмельницької АЕС на сесіях районних рад території розташування атомної станції.

У разі прийняття Верховною Радою законопроекту про розміщення, проектування та будівництво блоків №3 та №4 ХАЕС до 10% від вартості будівництва буде спрямовано на соціальну інфраструктуру регіону розташування Хмельницької атомної електростанції.^{81 82}

20 травня на Рівненській АЕС відбулась нарада щодо реалізації комплексу робіт, обумовлених «Програмою реалізації заходів модернізації енергоблоків АЕС для участі у нормованому первинному регулюванні частоти в об'єднаній енергетичній системі України».

Планується реалізувати програму організаційно-технічних заходів з модернізації систем регулювання та обладнання енергоблоків АЕС для приведення їх у відповідність до вимог СОУ-Н, які необхідно реалізувати на усіх 15 енергоблоках АЕС України до 2023 року. Без залучення енергоблоків АЕС стабільна робота енергосистеми і виконання вимог із синхронізації з ENTSO-E неможлива.

Синхронізація енергосистем України і ENTSO-E вкрай важлива для вітчизняного енергетичного сектору, оскільки вона дозволить поліпшити стабільність енергосистеми, підвищить енергобезпеку, а можливість брати участь у НПРЧ та потужності ОЕС дозволить НАЕК «Енергоатом» отримувати додаткові кошти в умовах роботи у новій моделі ринку електроенергії.⁸³

20-23 травня на Рівненській АЕС відбулася планова інспекційна перевірка НАЕК «Енергоатом» з оцінки поточного стану ядерної безпеки. Тижнева перевірка здійснювалась за такими напрямками: експлуатація реакторної установки, радіаційна безпека, поводження з радіоактивними відходами, водопідготовка і водно-хімічний режим, підготовка персоналу, експлуатація електротехнічного обладнання систем управління та автоматики, аварійне реагування, виконання заходів з підвищення рівня безпеки, модернізації і реконструкції обладнання і систем реакторної установки, важливих для безпеки.

---

⁸⁰ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/na_rivnens_kij_aes_vidbulas_cergova_planova_inspekcia_magate-44977

⁸¹ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/deputati_miscevih_rad_regionu_roztasuvanna_hmel_nic_koi_aes_rozgladaut_pitanna_dobudovi_energoblokiv_no3_4-44992

⁸² http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/pitanna_dobudovi_tret_ogo_ta_cetvertogo_energoblokiv_hmel_nic_koi_aes_rozgladaut_deputati_miscevih_rad-45023

⁸³ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/na_raes_obgovorili_ucast_u_normovanomu_pervinnomu_reguluvanni_castoti_elektroenergii-45009

Електроенергетика та ядерна безпека

За результатами перевірки підтверджено високий рівень ядерної безпеки Рівненської АЕС.⁸⁴

На Запорізькій АЕС успішно завершився попередній візит з підготовки до місії OSART що тривав з 21 по 24 травня. Місія буде проведена у 2020 року.⁸⁵

24 травня на Запорізькій АЕС завершила роботу група експертів з Великобританії, Чеської республіки, Китаю, Кореї та представники вітчизняного ядерного страхового пулу, які проводили міжнародну страхову інспекцію. Експерти відмітили високу якість протиаварійного захисту, пожежної безпеки, технічний стан майданчика та обладнання. За результатами роботи буде підготовлений звіт.⁸⁶

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

Експерти ДАЗВ, підприємств його системи та інших профільних органів та установ України стали слухачами курсу МАГАТЕ щодо створення інженерних бар'єрів під час побудови геологічного сховища для радіоактивних відходів. Експерти МАГАТЕ представили національний досвід Великобританії, Франції, Швеції у цій сфері, а також виклали теоретичну базу щодо створення геологічного сховища та оцінки його безпеки. Під час курсу фахівці також розглядали принципи проектування геологічних сховищ, питання вибору контейнерів, підходи до розміщення РАВ у шахтах сховища та шляхи роботи зі складними відходами, зокрема, з графітом.⁸⁷

На промисловому майданчику ЧАЕС розпочався основний етап комплексних випробувань сховища відпрацьованого ядерного палива сухого типу (СВЯП-2) з використання імітаторів відпрацьованих тепловиділяючих збірок.

У випробування входить приймання вагон-контейнера зі СВЯП-1 та обробка 9 імітаторів. Перехід до цього етапу випробувань став можливим внаслідок завершення випробувань переважної більшості систем, зокрема, основних технологічних систем поводження з транспортним контейнером, з відпрацьованими тепловиділяючими збірками, з паливними патронами, двохстінними екранованими пеналами тощо.

З 18 травня у рамках комплексних випробувань СВЯП-2 з імітаторами відпрацьованих тепловиділяючих збірок відбулось продовження первинної виробничої атестації технології зварювання, яка використовуватиметься під час поводження з двохстінним сухим екранованим пеналом.

Одночасно з проведенням комплексних випробувань СВЯП-2 з імітаторами проводиться дослідна експлуатація системи відеоспостереження за технологічним процесом і системи контролю і управління технологічним процесом.⁸⁸

Агенція НАТО з підтримки та постачання (NSPA) підписала контрактні документи з підрядною організацією в рамках проекту Трестового Фонду НАТО із захоронення радіоактивних джерел в Україні «Ліквідація могильника радіоактивних відходів, які зберігаються на об'єкті «Цибулеве»

---

⁸⁴ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_centra-19/novini_kompanii-20/p/rivnens_ka_aes_pidtverdila_nadijnist_ta_visokij_riven_adernoj_bezpeki-45037

⁸⁵ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_centra-19/novini_kompanii-20/p/na_zaporiz_kij_aes_zaversivsa_poperednij_vizit_z_pidgotovki_do_misii_osart-45030

⁸⁶ http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_centra-19/novini_kompanii-20/p/miznarodna_strahova_inspekcia_zaversila_robotu_na_zaporiz_kij_aes-45031

⁸⁷ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/ukrajinski-fahivtsi-vivchayut-mizhnarodnij-dosvid-stvorennya-geologichnogo-skhovishcha-ta-otsinki-jogo-bezpeki.html>

⁸⁸ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/na-prommajdanchiku-chaes-trivae-osnovnij-etap-kompleksnikh-viprobuvan-svyp-2.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

Міністерства оборони України». Обрання підрядника відбувалося у рамках міжнародного конкурсу, у якому перемогла компанія «НТ-ІНЖИНІРИНГ».

Результатом реалізації проекту стане реабілітація території, на якій зараз зберігаються радіоактивні відходи, а також усунення загрози їх незаконного розповсюдження за межі об'єкта і зменшення негативного впливу РАВ на навколишнє середовище та населення регіону.⁸⁹

Під час засідання Комітету країн-членів ЄС для Програми Інструменту співробітництва з ядерної безпеки (ІСЯБ) Голова ДАЗВ представив поточний стан системи поводження з радіоактивними відходами в Україні та перспективи реалізації проектів Програми ІСЯБ. Він також ознайомив учасників заходу із проектами міжнародної технічної допомоги з ядерної безпеки, що реалізуються у зоні відчуження за фінансової підтримки Європейської комісії в рамках Програми ІСЯБ, та досягненнями у сфері удосконалення українського законодавства у цій сфері.

Зокрема, серед важливих результатів України були відзначені відновлення функціонування Державного фонду поводження з РАВ, з якого фінансуватиметься робота системи поводження з РАВ, а також прогрес у створенні Стратегічної Дорожньої Карти спільно з JSO.

Серед пріоритетних завдань на 2019 рік, які реалізуються за підтримки міжнародної спільноти, - прийняття нової класифікації РАВ, завершення будівництва «сухого» сховища для відпрацьованого палива № 2 (СВЯП-2), введення нового безпечного конфайнменту та заводу з переробки рідких РАВ в експлуатацію, продовження роботи зі створення геологічного сховища.⁹⁰

На пункті захоронення відходів дезактивації «Піски-1» Київської області фахівцями ДСП «Київський ДМСК» розпочато підготовчі роботи до безпосереднього вилучення радіоактивних відходів з об'єкта. Наразі триває підготовка майданчика та розміщення на ньому необхідної інфраструктури і засобів системи фізичного захисту. Проект розроблений за підтримки Європейського Союзу у рамках Програми ІСЯБ і спрямований на реабілітацію ділянок зберігання чорнобильських РАВ за межами зони відчуження. Технічне рішення для «Піски-1» підготовлено в якості пілотного проекту.⁹¹

---

⁸⁹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/v-ramkakh-trastovogo-fondu-nato-startuvav-novij-proekt-z-likvidatsiji-mogilnika-radioaktivnih-vidkhodiv-na-kirovogradshchini.html>

⁹⁰ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/u-bryusseli-golova-dazv-predstaviv-progres-ukrajini-u-sferi-povodzhennya-z-rav.html>

⁹¹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/u-kijivskij-oblasti-rozpochato-pidgotovku-do-viluchennya-radioaktivnih-vidkhodiv-z-ob-ekta-piski-1.html>

Енергоефективність та соціальні питання

Протягом травня ані уряд України, ані Верховна Рада України, не здійснили помітних кроків щодо повнішої імплементації Угоди про асоціацію між ЄС та Україною. Враховуючи соціальне та політичне напруження, пов'язане із підготовкою до виборів та передвиборчими перегонами, реформаторський порядок денний відійшов на другий план. Ані проект закону «Про енергетичну ефективність», ані законопроекти щодо покращення режиму ЕСКО в Україні не побачили жодного прогресу. Фактична бездіяльність Кабінету Міністрів України щодо забезпечення програми «теплі кредити» належним рівнем додаткового фінансування вчергове ставить корисний та популярний інструмент енергоефективних заходів на межу припинення функціонування у той час як початок фактичної діяльності Фонду енергоефективності і досі залишається очікуванням у середньостроковій перспективі. Як і раніше, істотну активність показують програми міжнародної допомоги, завдяки яким профільне Державне агентство з енергозбереження та енергоефективності України має додаткові організаційні та експертні ресурси для популяризації сфери енергоефективності.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

Процес ухвалення законопроектів «Про енергетичну ефективність» станом на кінець травня залишився без розвитку, незважаючи на те, що відповідальні за впровадження політики з енергоефективності чиновники наголошують на важливості цього питання. Враховуючи наявну динаміку, прийняття закону поточним скликанням Верховної Ради України є вкрай малоімовірним. Водночас, навіть в умовах відсутності деяких ключових положень Директиви 2012/27/ЄС в українському законодавстві, органи виконавчої влади в міру своїх ресурсів та повноважень, а також за фінансової та технічної допомоги проектів з міжнародного розвитку, розробляють стратегічні документи з розвитку енергетичного та кліматичного напрямків.

Так, у травні під час панельної дискусії в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості⁹² відбулося обговорення особливостей розробки Національного плану з енергетики та клімату для України⁹³. Документ, що розробляється у рамках проекту “Low Carbon Ukraine”, що є частиною Міжнародної кліматичної ініціативи (IKI) і фінансується Федеральним міністерством із питань довкілля, збереження природи та радіаційної безпеки, передбачає такі напрямки, як безпека, солідарність і довіра, інтегрований внутрішній енергетичний ринок, енергоефективність, кліматичну дію – декарбонізацію економіки, дослідження, інновації та підвищення конкурентоспроможності. Очікується, що готовий Національний план відповідатиме положенням Енергетичній стратегії України до 2035 року та запропонує конкретні механізми її реалізації.

Крім того, чемпіоном з підтримки політики в енергоефективності України залишається GiZ. У рамках продовження проекту «Консультація підприємств щодо енергоефективності» представники Держенергоефективності на спільному семінарі «Зростання податку за викиди CO₂ – стагнація підприємств чи новий шлях до розвитку?», представили механізм стимулювання підприємств до енергоефективності. Використання коштів екологічного податку для впровадження енергоефективності в промисловості підтверджується і дослідженнями Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки⁹⁴.

Вже потужна та результативна, співпраця України з урядом Німеччини для вироблення та реалізації політики щодо енергоефективності надалі підсилюється в рамках Українсько-німецьких міжурядових перемовин з питань співробітництва задля розвитку. Особливо заслуговують на відзнаку результати численних технічних проектів, що прискорюють імплементацію законодавства ЄС, зокрема, через

---

⁹² <http://sae.gov.ua/uk/news/2945>

⁹³ https://lowcarbonukraine.com/wp-content/uploads/2019/03/PP2_03_2019_NECP_UKR.pdf

⁹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/spivfinansuvannya-energoefektivnih-zahodiv-dlya-promislovih-pidpriyemstv-iz-koshtiv-ekologichnogo-podatku-podvijnij-stimul-kompaniyam-do-energooshchadnosti>

Енергоефективність та соціальні питання

сертифікацію енергоаудиторів, розробку концепції енергетичної утилізації відходів, надання експертної та технічної допомоги в реалізації Концепції та Плану дій із запровадження ринку «зелених» облігацій в Україні, створення web-платформи <http://www.uamap.org.ua> для розміщення інформації про потенційні проекти у сфері відновлюваної енергетики тощо. Також, під час зазначених переговорів із німецькою стороною був започаткований новий проект технічного співробітництва «Сприяння енергоефективності в Україні та впровадження Директиви ЄС про енергоефективність» GiZ⁹⁵.

Більш цільовий підхід бере Україно-данський енергетичний центр. У співпраці із Держенергоефективності, фахівці цієї ініціативи напрацьовали та презентували механізм підвищення енергоефективності у промисловості. Результатом цієї роботи мають стати більш сприятливі умови, створені для оптимізації енергоспоживання, скорочення викидів CO₂, заощадження витрат промисловими підприємствами та загальне підвищення конкурентоздатність української промислової продукції⁹⁶. Ця презентація відбулася під час семінару щодо ефективних інструментів заохочення впровадження промисловими підприємствами заходів з енергоефективності, організованого за участі UNIDO та UNECE.

Енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту (Стаття 8)

Незавершеність імплементації рамкового законодавства (не прийнятий досі законопроект «Про енергетичну ефективність»), а також низький рівень амбіцій, обмежене коло об'єктів та недостатня деталізація цільового урядового розпорядження «Про затвердження плану заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах»⁹⁷ не створюють належних умов для повноцінної реалізації профільним державним агентством своїх функцій у сфері енергетичного менеджменту. Тим не менше, Держенергоефективності продовжує реалізовувати енергоефективний порядок денний відповідно до того законодавчого середовища, яке все ж існує наразі. Так, наприклад, із продовженням навчання та моніторингом з боку спеціалістів агентства поповнюється перелік сертифікованих фахівців із запровадження системи енергетичного менеджменту. Станом на завершення травня цей перелік налічує 87 осіб. Більше того, за даними Держенергоефективності, 40 осіб є сертифікованими фахівцями за програмою міжнародної Асоціації Інженерів Енергетиків «Сертифікований енергоменеджер СЕМ»⁹⁸. Ще один список надавачів послуг, який веде агентство, фіксує постачальників послуг енергоаудиту, енергетичного менеджменту, ЕСКО компаній, і він налічує 96 установ та фізичних осіб-підприємців⁹⁹.

Облік (Стаття 9)

На жаль, станом на завершення травня, фахівцям Держенергоефективності не вдалося оновити дані моніторингу оснащення житлового фонду засобами комерційного обліку. Таким чином, у відповідному звіті залишаються значення, зафіксовані ще у квітні:

- тепла – 78,9% житлових та майже 78,1% нежитлових будівель;
- холодної води – більше 71,2% житлових та 94,3% нежитлових будівель;
- гарячої води – 16,5% житлових та 54,5% нежитлових будівель.

⁹⁵ <http://sae.gov.ua/uk/news/2940>

⁹⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/derzhenergoefektivnosti-unido-ta-unece-obgovorili-shlyahi-stimulyuvannya-promislovih-pidpriyemstv-do-energoefektivnosti>

⁹⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 року, №732-р, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/732-2017-%D1%80>

⁹⁸ http://sae.gov.ua/sites/default/files/Energy_auditors_2018.11.22.xlsx

⁹⁹ http://sae.gov.ua/sites/default/files/National_database_energy_audit_2019_05_30.xlsx

Енергоефективність та соціальні питання

Традиційно, найкращі показники з обладнання житлових будівель лічильниками показують:

- - тепла – Черкаська, Миколаївська, Хмельницька, Вінницька області;
- - холодної води – Миколаївська, Івано-Франківська, Закарпатська області;
- - гарячої води – Київська, Миколаївська області.

Хоча точних даних щодо збільшення рівня оснащення засобами обліку протягом травня наразі немає, попередня динаміка цього процесу вказує, що зміни, якщо й будуть зафіксовані, навряд будуть істотними.

Також Агентство здійснює моніторинг щодо дотримання строків встановлення або заміни вузлів комерційного обліку теплової енергії, гарячої та питної води, за результатами якого оформлено та надіслано до Держпродспоживслужби 785 повідомлень про порушення вимог законодавства для подальшого реагування.

Зважаючи на те, що до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» внесені зміни в частині відтермінування до серпня 2020 року адміністративної відповідальності у вигляді штрафів за порушення вимог Закону, наразі фактично не існує механізму для ефективного виконання положень закону. Як фіксувалося протягом попереднього моніторингу, без зміни цього підходу та створення можливості для контролюючих органів вживати реальні заходів впливу на операторів зовнішніх інженерних мереж за несвоєчасне забезпечення стовідсоткової оснащення будівель вузлами комерційного обліку теплової енергії та водопостачання, ймовірність істотного покращення цього показника є достатньо низькою.

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

За даними Держенергоефективності ринок енергосервісу продовжує розвиватися, зокрема у 18 регіонах країни реалізуються ЕСКО проекти – укладено близько 330 енергосервісних договорів на суму контрактів 400 млн гривень. Враховуючи, що з цього загального обсягу приблизно 100 контрактів були укладені лише за 4 місяці 2019 року, динаміку з підвищення довіри та інтересу до енергосервісної співпраці із державними та бюджетними організаціями можна оцінити як позитивну^{100, 101}.

Станом на кінець травня:

- оголошено тендери Харківською міською радою для 4 навчальних закладів¹⁰²;
- укладено договори у місті Бровари (2 договори) та місті Кропивницькому (1 договір);
- Мінюст планує впроваджувати ЕСКО для потенційних ЕСКО-об'єктів, перелік яких наразі оприлюднено^{103, 104}.

Протягом травня жодний із двох зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів, що мають на меті удосконалити правове середовище ЕСКО контрактів, не були розглянуті та навіть не були поставлені у порядок денний.

---

¹⁰⁰ <http://saee.gov.ua/uk/news/2922>

¹⁰¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2927>

¹⁰² <http://saee.gov.ua/uk/news/2935>

¹⁰³ http://saee.gov.ua/sites/default/files/2_ESCO_objects_Locals_Central_buld_09_11_18_0.xlsx

¹⁰⁴ <http://saee.gov.ua/uk/news/2958>

Енергоефективність та соціальні питання

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

Незважаючи на обіцянки та запевнення профільного Віце-прем'єр-міністра щодо початку роботи Фонду енергоефективності та видачі перших фінансових продуктів у 2019 році, станом на кінець травня діяльність Фонду була сконцентрована лише на реалізації пілотного проекту «Перші ластівки», у той час як концепцію програми подальшої діяльності Фонду винесли на публічне обговорення.

За результатами першого етапу проекту «Перші ластівки» відбулася заключна зустріч енергоаудиторів, залучених до проведення первинного енергетичного аудиту вибраних об'єктів модернізації. До проекту долучено 15 ОСББ з усієї України, що відрізняються за технічними показниками, площею та кількістю співвласників. Протягом усіх етапів реалізації, експерти IFC та GiZ надаватимуть супровід ОСББ. Пілотний проект має на меті протестувати процедури програми термомодернізації Фонду для різних учасників, проаналізувати підходи до енергоаудиту та врахувати регіональні особливості. За результатами зустрічі аудиторів зазначили, що зіткнулися з різноманітними проблемами, пов'язаними із різною за ефективністю системами опалення, водо- та газопостачання, а також електричних приладів, які потребують розробки окремих методів для оцінки для збору даних. Наступними кроками впровадження програми «Перші ластівки» стануть розробка проектної документації та її експертиза, лише після яких розпочнуться фактичні заходи з термомодернізації будинків¹⁰⁵.

Крім внутрішньої роботи, керівництво Фонду також шукає формати співпраці із громадськими об'єднаннями, зокрема, 27 травня був підписаний Меморандум про співпрацю між Фондом та ГО «Всеукраїнська Рада Голів ОСББ». Також обидві сторони обговорили проект Програми часткового відшкодування вартості заходів з енергоефективності «Енергомодернізація багатоквартирних будинків»¹⁰⁶.

Утім, реальне функціонування Фонду буде можливим лише на підставі Програми діяльності – документу, основні принципи та положення якого Директор Фонду енергоефективності Юлія Головатюк-Унгуряну презентувала 13 травня¹⁰⁷. Остаточний проект Програми у червні дирекція планує подати на затвердження Наглядовій раді, а на початку липня вже на її основі укласти необхідні договори з IFC та принаймні одним банком-партнером. Варто зазначити, що публічні обговорення відбувалися за участі експертів офісу Реанімаційного Пакету Реформ, ОСББ та представників місцевої влади та ОТГ, що свідчить про набагато більш інклюзивний підхід, який обрало керівництво Фонду енергоефективності, принаймні, у порівнянні із профільним Міністерством регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ¹⁰⁸.

Також, під час обговорення в офісі Реанімаційного пакету реформ, експерти вчергове пов'язали питання очевидної нездатності Фонду енергоефективності протягом поточного року використати у повному обсязі бюджетні кошти, які були для нього зарезервовані, і одночасну критичну нестачу фінансування урядової програми «теплі кредити». Однак чиновник запевнив експертне середовище про недостовірність інформації про відсутність коштів на програму і заявив, що Держенергоефективності розгляне можливість «перекидки» коштів лише у разі відповідного офіційного звернення. Водночас, експерти Громадянської мережі ОПОРА зверталася до Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана з проханням забезпечити безперебійне фінансування програми «теплі кредити», яке на той час майже вичерпалося, ще 10 квітня 2019 року. Зважаючи на те, що Фонд енергоефективності, який у майбутньому повинен стати основним джерелом та інструментом для підтримки енергофактивних заходів, у 2019 році працює лише з пілотними проектами для ОСББ, фінансування яких передбачено за рахунок програм міжнародної технічної допомоги (описана вище програма «Перші ластівки»), доцільно було би здійснити «перекидку» -

---

¹⁰⁵ <https://eefund.org.ua/vidbulosya-zaklyuchna-zustrich-energoauditoriv-za-pershim-etapom-proektu-pershi-lastivki>

¹⁰⁶ <https://eefund.org.ua/fond-energoefektivnosti-pidpisav-memorandum-pro-spivpracyu-iz-radoyu-goliv-osbb>

¹⁰⁷ <https://eefund.org.ua/pershe-gromadske-obgovorennya-programi-energomodernizaciya-bagatokvartirnikh-budinkiv-vidbulosya-v>

¹⁰⁸ <https://eefund.org.ua/obgovorennya-programi-energomodernizaciya-bagatokvartirnikh-budinkiv-vidbulosya-z-ekspertami-rpr>

Енергоефективність та соціальні питання

розподілити кошти між діючими фінансовими інструментами (на сьогодні, за даними Мінрегіону на рахунках Фонду знаходиться близько 3,2 млрд. грн, і близько 100 млн. євро у мультидонорському фонді, або близько 7 млрд грн разом).

Відповідь Мінрегіону на звернення стосовно запиту ОПОРИ надійшов лише через 40 днів (лист датований 16.05.2019 № 7/9.4/7965-19, але фактично надійшов 25 травня). Попри довгий і неясний зміст, на окрему увагу заслуговує висновок - Мінрегіон не може підготувати необхідні документи для винесення цього питання на розгляд Уряду, тому що Держенергоефективності не зверталось із запитом про потребу у додаткових коштах. Насправді ж, Держенергоефективності на виконання доручення Володимира Гройсмана звернулося до Віце-прем'єра Геннадія Зубка саме із проханням розглянути можливість перерозподілу коштів для продовження фінансування програми «теплі кредити» ще у квітні цього року (лист від 25.04.2019 № 98-01/16/1-19).

Публічно чиновники запевняють громадськість про те, що фінансування заходів з енергоефективності у житловому фонді буде безперервним протягом року, але на практиці посилаються на непереборні бюрократичні перепони, які ними самими ж часто й створюються. За найсприятливіших обставин, для «перекидки» бюджетних коштів коштів необхідно два місяці. Очевидно, що Мінрегіон своїми діями штучно створює ситуацію, коли українці не зможуть належним чином підготуватися до опалювального сезону, адже кожного дня тисячі людей, пройшовши усі бюрократичні процедури, отримують відмови у банках в одержанні «теплих кредитів». Така ситуація очікувано створює суспільну напругу і невдоволення.

Держенергоефективності наводить таку статистику видачі кредитів у рамках програми «теплі кредити»:

Динаміка видачі кредитів в рамках програми «теплі кредити»

Види робіт	1 тиждень травня ¹⁰⁹	2 тиждень травня ¹¹⁰	3 тиждень травня ¹¹¹	Видано Агентством коштів держбюджету ¹¹²
Утеплення приватних будинків	23 млн грн	33 млн грн	50 млн грн	23 млн грн
ОСББ	17 млн грн	15 млн грн	40 млн грн	3 млн грн
Твердопаливні котли	понад 1 млн грн	2 млн грн	2 млн грн	700 тис. грн

Набагато скромніші показники цього місяця пов'язані насамперед із браком фінансування. Враховуючи складну ситуацію із бюрократичними процедурами погодження виділення додаткового фінансування, варто очікувати, що у червні показники фінансування енергомодернізації за програмою «теплі кредити» будуть ще меншими.

За даними Агентства за останні 3 роки попит на продукти програми зріс у 8 разів – із 194 ОСББ у 2015 році до понад 1 600 у 2018 році, що у грошовому еквіваленті становить збільшення у 3,5 разів кредитних коштів для ОСББ - із 85 тис. грн у 2015 році до майже 300 тис. грн у 2018 році¹¹³.

Варто зазначити, що набирає обертів інформаційна кампанія щодо впровадження програми «теплих кредитів» для ОТГ, для прикладу із залученням коштів місцевої програми (30% суми кредиту) для ОСББ

¹⁰⁹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2923>

¹¹⁰ <http://saee.gov.ua/uk/news/2930>

¹¹¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2942>

¹¹² <http://saee.gov.ua/uk/news/2946>

¹¹³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2929>

Енергоефективність та соціальні питання

у Лозівській ОТГ (Харківщина), де попит на енергоефективні заходи в ОТГ зріс у 3 рази, а обсяг залучених коштів у цьому напрямі – у 7 разів: із 230 тис. грн у 2017 р. до 1,5 млн грн у 2018 році¹¹⁴.

Важливою з точки зору якісної інформаційної та організаційної допомоги ОСББ та іншим позичальникам може стати спеціальна онлайн-платформа, концепцію якої запропонував профільний Віце-прем'єр міністр Г. Зубко. Мета запропонованого інструменту полягає у тому, щоби надати окремим ОСББ змогу, вказавши технічні характеристики будинку та певну іншу технічну інформацію, отримати пропозиції послуг з енергоаудиту, енергосервісу та укласти угоду із перевіреними надавачами послуг з усієї України¹¹⁵. Зважаючи на той факт, що із 160 тисяч багатоквартирних будинків майже 100 тисяч потребують повної модернізації, а також очікуване доступніше фінансування в рамках діяльності Фонду енергоефективності, полегшення отримання інформації та допомоги для ОСББ може мати значний позитивний ефект та допомогти скоротити споживання енергії на національному рівні.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Закон про енергетичну ефективність будівель у статусі проекту перебував майже 10 років, натомість його реалізація в частині підготовки фахівців у сфері енергоефективності відбувається досить швидко. Після прийняття підзаконних нормативно-правових актів у співпраці з 43 закладами вищої освіти уже видано 1000 атестатів для сертифікації енергоефективності будівель, серед яких¹¹⁶:

- **574** – сертифікація енергетичної ефективності будівлі;
- **426** – обстеження інженерних систем.

Крім того, на офіційному веб-сайті Агентства розміщено покрокову інструкцію «Як енергоаудитору отримати атестат для сертифікації енергоефективності будівель»¹¹⁷.

Проект з підготовки енергоаудиторів у вищих навчальних закладах впроваджується за підтримки Уряду Німеччини та GiZ. Спеціалістами GiZ розроблено програми тренінгів для підготовки енергоаудиторів, проведення тренінгів для викладачів-енергоаудиторів і представників університетів (до 3 викладачів-енергоаудиторів з кожного ВНЗ, у яких створено комісії з атестації енергоаудиторів)¹¹⁸.

Як зазначили у Мінрегіоні, станом на сьогодні вже 145 будівель, серед яких 44 житлові будинки, мають відповідні енергетичні сертифікати. Незважаючи на те, що закон про саморегульовані організації в Україні поки що не був ухвалений, майнова відповідальність архітекторів, проєктантів, конструкторів, енергоаудиторів, які реалізують свої професійні компетенції через сертифікат, є важливим фактором, який мінімізує пов'язані ризики та підвищує якість послуг, які надаватимуться такими фахівцями. Саме тому, Мінрегіон готує відповідне рішення щодо страхування кожного сертифіката та впровадження фінансової відповідальності за наданий сертифікат¹¹⁹.

---

¹¹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/otg-doluchayutsya-do-spivfinansuvannya-teplih-kreditiv>

¹¹⁵ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/gennadiy-zubko-vistupaye-za-stvorenniya-platforni-dlya-osbb-na-prikladi-prozorro/>

¹¹⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/1000-atestativ-vzhe-vidano-energoauditoram-dlya-provedennya-energetichnoyi-sertifikaciyi-budivel-ta-obstezhennya-inzhenernih-sistem>

¹¹⁷ <http://saee.gov.ua/uk/events/previews/2936>

¹¹⁸ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/vzhe-41-vnz-ukrayini-doluchiv-sya-do-sertifikatsiyi-energoauditoriv-zubko/>

¹¹⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/vzhe-145-budivel-z-yakih-44-zhitlovih-budinki-otrimali-pershi-energetichni-sertifikati-gennadij-zubko>

Енергоефективність та соціальні питання

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

У квітні на офіційному сайті Держенергоефективності оприлюднено проект наказу щодо затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування професійних холодильних шаф для зберігання¹²⁰. Однак протягом травня інформації щодо його прийняття зафіксовано не було. Прийняття цього регламенту дозволить надавати споживачам інформацію про рівень ефективності споживання енергетичних та інших основних ресурсів енергоспоживчими продуктами, а також додаткової інформації, що дасть змогу споживачам обирати найбільш енергоефективні продукти.

Соціальні питання

Щороку у травні відбувається перепризначення субсидій на новий рік. Як повідомляють у профільному Міністерстві, цього року це стосуватиметься близько 3 млн домогосподарств. Монетизовану субсидію отримають ті домогосподарства, які станом на травень-червень не мають заборгованості з оплати комунальних послуг. Міністерство соціальної політики України не планує змінювати критерії для призначення житлових субсидій, тому суттєвого зменшення кількості субсидіантів у 2019-2020 роках не передбачається.

Хоча у попередній період Уряд прийняв рішення про не врахування при призначенні чи подовженні субсидій тієї заборгованості, яка утворилася через нарахування спірних коефіцієнтів приведення об'ємів природного газу до стандартних умов побутовим споживачам, споживачі не можуть бути впевнені, що цією постановою вони будуть захищені від неправомірних дій облгазів. Практика показує, що це рішення не обов'язково допоможе споживачам отримати законну допомогу всупереч вимогам газових компаній. Наразі, за результатами позапланової перевірки, НКРЕКП зобов'язала вже 19 облгазів провести перерахунки всім побутовим споживачам, яким було донараховано зайві обсяги природного газу у зв'язку із приведенням газу до стандартних умов, починаючи з жовтня 2018 року. Однак постачальні компанії не поспішають виконувати рішення НКРЕКП, натомість, використовуючи неоднозначне тлумачення статусу постанов енергетичного регулятора, успішно оскаржуючи рішення НКРЕКП у суді, і не тільки не перераховують минулі платежі, але і продовжують нараховувати збільшені обсяги газу. Ще більше підірвати позицію регулятора у протистоянні із газовими компаніями та захисті прав споживачів може рішення Конституційного суду України, яким деякі положення закону про НКРЕКП були визнані такими, що протирічать головному закону України.

---

¹²⁰ <http://saee.gov.ua/uk/activity/rehulyatorna-diyalnist>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

У травні 2019 року важливим досягненням стало затвердження Кабінетом Міністрів України Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, що була розроблена для імплементації Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди. У сфері атмосферного забруднення було оприлюднено для коментування громадськості проект методики розрахунку відшкодування збитків, які заподіяні держав внаслідок порушення законодавства про охорону атмосферного повітря. Наприкінці травня розпочала роботу інформаційна система “Відкрите довкілля”, яка наразі містить три блоки інформації та працює в тестовому режимі.

Головною ж дискусійною темою в галузі ВДЕ залишається проблема «зелених» тарифів для домогосподарств, котрі мають домашні наземні сонячні електростанції потужністю до 50 кВт.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС (стаття 363 УА)

31 травня 2019 року Міністерство екології та природних ресурсів спільно з “Фундацією “Відкрите суспільство” презентувало геоінформаційну систему “Відкрите довкілля”, яка дасть змогу отримувати всю необхідну екологічну інформацію на одному порталі. Єдина платформа екологічної інформації сприятиме вільному доступу громадян та експертів до актуальної і достовірної інформації про стан довкілля та має стати основою для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері охорони довкілля.

Систему запущено в тестовому режимі¹²¹. На даному етапі вона містить три інтерактивні карти: “Вода”, “Повітря” та “Екофінанси”. Уся інформація надається у форматі відкритих даних. Більше того, портал надає можливість сформуванню користувачу власну, необхідну йому вибірку екологічного моніторингу, обираючи дані за регіонами, роками та забруднюючими речовинами, побудувати на їх основі первісні діаграми та завантажити у потрібному форматі.

Щодо планів розбудови порталу, вони досить амбітні. Зокрема, має бути оновлено модуль “Повітря”, з’являться модулі “Ліси”, “Біорізноманіття”, “Ґрунти”. Також розробники анонсують, що портал надаватиме інформацію не лише державного моніторингу довкілля, але й також організацій, які здійснюють громадський моніторинг.

Нагадаємо, що впровадження інформаційної системи, яка об’єднає в одну електронну базу екологічні дані різних центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування передбачено Концепцією створення Загальнодержавної автоматизованої системи “Відкрите довкілля”.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи (стаття 363 УА)

Міністерство екології та природних ресурсів на своїй веб-сторінці оприлюднило для коментування громадськості проект наказу Мінприроди “Про затвердження Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі внаслідок порушення законодавства про охорону атмосферного повітря”¹²². Проект акта розроблено відповідно до Закону України “Про охорону атмосферного повітря” та статті 68 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища” з метою удосконалення процедури визначення розмірів шкоди при здійсненні наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Методика стосується викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами і не стосується викидів від пересувних джерел забруднення. Документ визначає, які викиди забруднюючих речовин вважаються наднормативними, як встановлюється факт наднормативного викиду. Методика включає формули для розрахунку маси наднормативного викиду забруднюючих речовин, а також формулу розрахунку розміру збитків. Розмір встановлюється на основі розміру мінімальної заробітної плати.

---

¹²¹ <http://openenvironment.org.ua/index.htm>

¹²² <https://menr.gov.ua/projects/159/>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень) (стаття 363 УА)

22 травня 2019 року Урядом було схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері промислового забруднення на найближчі 10 років¹²³. Йдеться про впровадження Директиви 2010/75/ЄС та зменшення промислового забруднення і посилення контролю за ним. Зокрема, впровадження Концепції має підвищити ефективність державного регулювання у сфері промислового забруднення та удосконалити систему нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства.

Передбачається, що впровадження Концепції дозволить зменшити викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел на 22,5% від обсягу викидів у 2015 році та скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти до 5% від загального обсягу скидів, порівняно з 15,7 % у 2015 році.

Основі завдання концепції: (1) підвищення ефективності державного регулювання у сфері промислового забруднення; (2) зміцнення інституційної спроможності та забезпечення ефективної взаємодії органів, відповідальних за видачу природоохоронних документів дозвільного характеру; (3) удосконалення системи нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства.

Концепція передбачає три етапи реалізації заходів: (1) 2019-2021 рр. (план заходів з реалізації концепції, законопроект щодо інтегрованого запобігання, зменшення та контролю промислового забруднення, розробка та ведення реєстру установок, створення електронної інформаційної системи, розробка та затвердження необхідних підзаконних нормативно-правових документів, оптимізація інституційних спроможностей Мінприроди); (2) 2022-2024 рр. (розробка та затвердження Мінприроди висновків найкращих доступних технологій та методів управління для окремих видів діяльності, аналіз та удосконалення нормативно-правової бази у сфері промислового забруднення, підвищення кваліфікації персоналу); (3) 2025-2028 рр. (розробка та затвердження висновків найкращих доступних технологій та методів управління для видів діяльності Додатку 1, удосконалення нормативно-правової бази у сфері промислового аналізу, впровадження програм підвищення кваліфікації персоналу.

Нагадаємо, що наприкінці 2018 року Мінприроди оприлюднило проект Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, який пройшов громадське обговорення та погодження з центральними органами виконавчої влади.

Директива 2009/29/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

Після прийняття закону №8449-д щодо введення аукціонної системи в галузі відновлюваної енергетики постало питання сумнозвісної правки №24 – про ненадання "зеленого" тарифу наземним домашнім СЕС. В новому законі ця правка врахована і, по суті, вона різко обмежує прибутки та можливості українців встановлювати домашні сонячні електростанції на земельних ділянках. Нова умова отримання «зеленого» тарифу для СЕС до 50 кВт – вони мають бути побудовані не на землі, а на фасадах будівель, дахах та інших капітальних спорудах.

Нагадаємо, що на початку вважалося, що ця правка торкнеться лише нових сонячних проектів, але, відповідно до тексту закону, нововведення вплине й на тих, в кого вже встановлені домашні СЕС. Таким чином, новий документ створив справжній прецедент обмеження права громадян нашої країни на гарантоване їм законом та надання зворотної дії в часі нормам закону, що суперечать статті 58 Конституції України.

---

¹²³ <https://menr.gov.ua/news/33412.html>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Більше того, Україна тільки нещодавно почала демонструвати динаміку у встановленні населенням маленьких домашніх СЕС, а ця правка в законі призведе до того, що темпи встановлення домашніх сонячних станцій різко впадуть. Тим паче, що в реальності більшість громадян не зможуть поставити СЕС потужністю більше ніж 10 кВт, оскільки більша потужність просто не поміститься на середньостатистичному даху.

Серед можливих рішень наразі розглядається декілька:

- Накладання Президентом України вето а закон №8449-д, оскільки він суперечить статті 58 Конституції України. Після цього виправлений закон буде заново поданий на розгляд парламенту.
- Вичікувальна позиція НКРЕКП: наприкінці червня Комісія може затвердити "зелений" тариф за новим законом, але не скасовувати постанову про "зелений" тариф на II квартал.
- Подання нового законопроекту, яким будуть внесені правки у закон №84449-д.

Нафта

Упродовж звітного періоду прийнято закон, яким оновлено Додаток XXVII до Угоди про асоціацію, наголошено на необхідності посилення моніторингу реформ в енергетичному секторі й підтверджено зобов'язання України з підтримання мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів, заохочення до використання відновлюваної енергії на транспорті, а також забезпечення прозорості діяльності з розроблення вуглеводнів. Подані 22 заяви на укладення угод про розподіл вуглеводнів, що видобуватимуться в межах дев'яти нафтогазоносних ділянок, підготовлено електронний аукціон з продажу прав на розроблення ще п'яти ділянок. На жаль, не спостерігається прогресу в запровадженні державного контролю викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та гармонізації вимог до якості й безпечності моторного палива в Україні та ЄС.

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів (ст. 338 Угоди про асоціацію)

06 червня 2019 року Верховна Рада прийняла закон¹²⁴, який оновлює Додаток XXVII до Угоди про асоціацію, зміни до якого було ухвалено рішенням Ради ЄС 18 березня 2019 року¹²⁵. У цьому документі, зокрема підтверджено зобов'язання України щодо імплементації Директиви 2009/119/ЄС Європейського Парламенту та Ради стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів¹²⁶.

Попри це, за станом на 10 червня 2019 року, погоджені два місяці тому¹²⁷ заінтересованими органами влади проект постанови Кабінету Міністрів про затвердження моделі мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів і законопроект «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»¹²⁸ досі не подані на розгляд профільного Урядового комітету.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

10 травня 2019 року в рамках приведення нормативних вимог до альтернативних видів рідкого палива з європейськими розроблено першу редакцію національного стандарту ДСТУ ASTM D6667:20XX (ASTM D6667-14, IDT) «Гази нафтові скраплені. Визначення загального вмісту леткої сірки методом ультрафіолетової флуоресценції» (ТК 38¹²⁹).

06 червня 2019 року Верховна Рада прийняла закон¹³⁰, який оновлює Додаток XXVII до Угоди про асоціацію, зміни до якого було ухвалено рішенням Ради ЄС 18 березня 2019 року¹³¹. У цьому документі, зокрема, підтверджено зобов'язання України щодо імплементації Директиви 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС¹³². Це зобов'язання актуалізує необхідність посилення механізму моніторингу реформування енергетичного сектору з боку громадянського суспільства, «щоб досягнуті реформи мали незворотний характер» (пункт 11), у тому числі з огляду на спроби окремих бізнесових груп використати необхідність виконання Україною своїх зобов'язань у власних цілях.

Ідеться, зокрема, про намагання забезпечити підтримку суперечливому проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку сфери виробництва рідкого палива

---

¹²⁴ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484913>

¹²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1553591840599&uri=CELEX%3A32019D0466&fbclid=IwAR3sJ6li66KqpZGjCkuVSGiU6DvYcSOtPNTtoObjY-7mM6GDAXVQ7w-pai6Q>

¹²⁶ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484914>

¹²⁷ <http://uacrisis.org/ua/71490-fuel-reserves-in-ukraine>

¹²⁸ <https://rezerv.gov.ua/novini-mznn/zakonoproekt-pro-stvorennya-ta-zberigannya-minimalnih-zapasiv>

¹²⁹ <http://uas.org.ua/ua/news/povidomlennya-pro-rozroblennya-pershoyi-redaktsiyi-proektu-natsionalnogo-standartu-197/>

¹³⁰ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484913>

¹³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1553591840599&uri=CELEX%3A32019D0466&fbclid=IwAR3sJ6li66KqpZGjCkuVSGiU6DvYcSOtPNTtoObjY-7mM6GDAXVQ7w-pai6Q>

¹³² <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484914>

з біомаси та впровадження критеріїв сталості рідкого палива з біомаси та біогазу, призначеного для використання в галузі транспорту» (реєстраційний номер 7348¹³³; включено до порядку денного 18 вересня 2018 року)¹³⁴. Зазначений документ, формально внесений низкою народних депутатів, але розроблений у Держенергоефективності, раніше було відхилено Міністерством енергетики, Мінінфраструктури, Міністерством економіки та Державною регуляторною службою як такий, що не відповідає ключовим принципам регуляторної політики. У свою чергу, за висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, законопроект «потребує всебічного обґрунтування з наданням відповідних розрахунків»¹³⁵, оскільки «низький попит на паливо з біоскладником може зменшити пропонування на ринку традиційного палива, зумовивши його дефіцит».

У Держенергоефективності стверджують, що запровадження адміністративної відповідальності за відсутність біоетанолу й біодизелю в нафтопродуктах, що реалізуються в Україні, спрямоване на імплементацію Директиви 2009/28/ЄС. Проте всі держави-члени ЄС гарантують збереження постачань традиційних нафтопродуктів для неадаптованих транспортних засобів (пункт 30 преамбули¹³⁶). При цьому примусове, під страхом покарання, застосування біоетанолу й біодизелю в нафтопродуктах дискримінує не лише 60 % українських автомобілістів, транспортні засоби яких не адаптовані до використання сумішевого палива із вмістом біокомпонентів понад 3,4 % (енергетичних), але й учасників ринку, оскільки такі вимоги суперечать статті 18-3 Господарського кодексу України, яка забороняє органам влади «вчиняти дії, що усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності», та підпадають під дію статті 166-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, оскільки обмежують виробництво певних товарів, а також права підприємців на їхнє придбання й реалізацію. До того ж, «навіть за максимального рівня блендування, визначеного в законопроекті, досягнення обов'язкової цілі – 10 % від споживання енергії на транспорті є неможливим»¹³⁷.

Попри це, 21 травня 2019 року під час круглого столу «Регулювання виробництва біопалива: інструмент забезпечення енергонезалежності»¹³⁸ та Форуму з енергетичної безпеки¹³⁹, автори законопроекту № 7348 вкотре намагалися переконати присутніх у необхідності його ухвалення.

Директива 99/32/ЄС¹⁴⁰ про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

За станом на 10 червня 2019 року на розгляд профільного Урядового комітету досі не поданий погоджений заінтересованими органами влади проект постанови¹⁴¹, якою вносяться зміни до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив¹⁴² із метою його приведення до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС (завдання 1702.4 плану¹⁴³).

Не надходило нової інформації й про перебіг підготовки проєктів:

---

¹³³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62987

¹³⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/rozroblenij-spilno-z-derzhenergoefektivnosti-zakonoproekt-shodo-rozvitku-rinku-ridkogo-biopaliwa-shvaleno-profilnim-komitetom-vru>

¹³⁵ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=62987&pf35401=442440>

¹³⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0030&from=EN>

¹³⁷ <http://www.reee.org.ua/assets/2016/05/Presentation-for-WG1.pdf>

¹³⁸ <https://regulation.gov.ua/event/126-kiiv-kruglij-stil-rinok-biopaliwa>

¹³⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/zmenshennya-zalezhnosti-vid-importu-tradicijnih-energoresursiv-neobhidna-skladova-energobezpeki-krayini>

¹⁴⁰ Директиву 99/32/ЄС (інше позначення – 1999/32/ЄС) кодифіковано 11 травня 2016 року (Директива 2016/802/ЄС).

¹⁴¹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6795-10.05.18.pdf>

¹⁴² <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-n>

¹⁴³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF>

- Технічного регламенту щодо вимог до авіаційних бензинів та палив для реактивних двигунів (пункт 6 додатка 2 плану¹⁴⁴; термін виконання – грудень 2018 року).
- Технічного регламенту щодо вимог до газу скрапленого для автомобільного транспорту, комунально-побутового споживання та промислових цілей відкладено на (пункт 12 плану¹⁴⁵; термін виконання – четвертий квартал 2019 року), відхиленою Державною регуляторною службою 28 березня 2019 року через недотримання розробником основних принципів державної регуляторної політики (рішення № 124¹⁴⁶).

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄЕС, що доповнена Директивами 2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

За станом на 10 червня 2019 року видано лише 5 із 53 національних стандартів, передбачених Програмою робіт з національної стандартизації¹⁴⁷ (зі змінами¹⁴⁸) і необхідних для гармонізації вимог до якості й безпечності палива в Україні та ЄС. Для 35 стандартів розроблено перші редакції, для чотирьох – наступні, для одного – остаточну, сім проектів повернуті на доопрацювання¹⁴⁹.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та при їхньому транспортуванні з нафтобаз до заправних станцій, зі змінами й доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

За станом на 10 червня 2019 року в Міненерговугілля триває доопрацювання двох постанов Уряду, спрямованих на стимулювання суб'єктів господарювання до зменшення втрат нафтопродуктів під час їхнього транспортування з нафтобаз до заправних станцій:

- «Про затвердження Порядку розроблення та застосування нормативів втрат нафтопродуктів під час їх приймання, зберігання, відпуску та транспортування»¹⁵⁰, відхиленої Державною регуляторною службою 18 квітня 2019 року (рішення № 158¹⁵¹);
- «Про затвердження нормативів втрат нафтопродуктів під час їх приймання, зберігання, відпуску та транспортування»¹⁵².

У рамках приведення нормативних вимог до резервуарів із нафтопродуктами до європейських повідомлено про розробку першої редакції національного стандарту ДСТУ EN 13616-1:20XX (EN 13616-1:2016, IDT) «Устаткування для запобігання переповненню стаціонарних резервуарів для зберігання рідкого палива. Частина 1. Устаткування для запобігання переповненню із запірним механізмом» (ТК 301¹⁵³).

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток ХХVII, ст. 279, 280, 341 УА)

06 червня 2019 року Верховна Рада прийняла закон¹⁵⁴, який оновлює Додаток ХХVII до Угоди про асоціацію, зміни до якого було ухвалено рішенням Ради ЄС 18 березня 2019 року¹⁵⁵. У цьому документі, зокрема, підтверджено зобов'язання України щодо імплементації Директиви Ради 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів (Додаток ХХVII,

---

¹⁴⁴ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245282918>

¹⁴⁵ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245328636>

¹⁴⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/1944.pdf>

¹⁴⁷ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Rrogram_2019.xlsx

¹⁴⁸ <http://uas.org.ua/ua/messages/proekt-dodatka-1-do-programi-robit-z-natsionalnoi-standartizatsiyi-na-2019-rik/>

¹⁴⁹ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Zvit_vikon-gruden-20-12-2018_Program-2018.xlsx

¹⁵⁰ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2320-pdf.pdf>

¹⁵¹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2605.pdf>

¹⁵² <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2320-pdf.pdf>

¹⁵³ <http://uas.org.ua/ua/news/povidomlennya-pro-rozroblennya-pershoyi-redaktsiyi-natsionalnogo-standartu-4/>

¹⁵⁴ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484913>

¹⁵⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1553591840599&uri=CELEX%3A32019D0466&fbclid=IwAR3sJ6li66KqZGjCkuVSGiU6DvYcSOTpNTtoObjY-7mM6GDAXVQ7w-pai6Q>

Нафта

статті 279, 280, 341 Угоди про асоціацію) із кінцевим терміном виконання 01 вересня 2020 року¹⁵⁶. Це зобов'язання актуалізує питання розроблення нової редакції Кодексу України про надра, яка мала бути підготовлена Мінприроди, схвалена Урядом і подана на розгляд Верховної Ради ще в четвертому кварталі 2018 року (завдання 99 плану¹⁵⁷). Між тим, за словами голови Держгеонадр О. Кирилюка: «Розраховувати в цьому [2019] році на прийняття нової редакції Кодексу складно, бо це рік виборів, але цілком реально завершити підготовку документа і передати його до Верховної Ради»¹⁵⁸.

02 травня 2019 року на погодження до Державної регуляторної служби надійшов доопрацьований Дежгеонадрами проект постанови Уряду «Про внесення змін до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами»¹⁵⁹. Цим документом, зокрема, пропонується:

- усунути неточності в частині визначення строків дозвільних процедур і виконання вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- установити чіткі строки інформування заявників про повернення документів, що не відповідають вимогам порядку та розміщення інформації про таке повернення;
- виключити можливість прийняття від надрокористувачів пакетів документів, оформлених із порушенням установлених вимог¹⁶⁰.

За станом на 10 червня 2019 року на розгляді Державної регуляторної служби перебувають також:

- доопрацьований Мінприроди проект постанови Уряду «Питання визначення ціни спеціального дозволу на користування надрами»¹⁶¹ (план роботи Мінприроди¹⁶²; розділ 1, завдання 1, пріоритети Уряду; завдання 189 плану¹⁶³; строк виконання – листопад 2018 року), двічі відхилений раніше через недотримання розробником основних принципів державної регуляторної політики (рішення № 109¹⁶⁴ від 14 березня і № 1¹⁶⁵ від 03 січня 2019 року). Документ передбачає оновлення Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами¹⁶⁶ шляхом заміни процедури визначення вартості дозволу через дисконтування грошових потоків установленням початкової ціни за наданою Державною фіскальною службою митною вартістю нафти та/чи газового конденсату та обсягами їхніх запасів (ресурсів), які визначено за результатами геолого-економічних оцінок¹⁶⁷;
- проект постанови Уряду¹⁶⁸ про внесення змін до пункту 17 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами¹⁶⁹, доданий до Плану діяльності Міненергугілля з підготовки проектів регуляторних актів на 2019 рік¹⁷⁰ для «забезпечення продовження виробничої діяльності у сфері надрокористування державними унітарними підприємствами у разі їх реорганізації».

Неврегульованими залишаються питання:

- внесення змін до Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування¹⁷¹ (строк виконання перенесено на жовтень¹⁷² і грудень

¹⁵⁶ <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65942&pf35401=484914>

¹⁵⁷ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹⁵⁸ <http://www.geo.gov.ua/do-2020r-derzheonadra-planuye-zavershiti-rozrobku-zmin-do-kodeksu-pro-nadra/>

¹⁵⁹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/4060.pdf>

¹⁶⁰ <http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9F%D0%BE%D1%8F%D1%81%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0.doc>

¹⁶¹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/1276.pdf>

¹⁶² <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁶³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2018-%D1%80>

¹⁶⁴ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/1602.pdf>

¹⁶⁵ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/22_20-19.pdf

¹⁶⁶ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁶⁷ <https://menr.gov.ua/news/32934.html>

¹⁶⁸ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/dokument-1886_0_19-19-id812968.pdf

¹⁶⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF>

¹⁷⁰ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245342447>

¹⁷¹ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/zmpostkmu1117_2017_ok_0.doc

¹⁷² <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

- 2018 року^{173,174}). Проект відповідної постанови був відхилений Державною регуляторною службою через недотримання розробниками ключових принципів регуляторної політики¹⁷⁵;
- скасування гірничого відводу для нафтогазовидобувної галузі. Хоча 14 листопада 2018 року Державна регуляторна служба погодила¹⁷⁶ поданий Держпраці¹⁷⁷ проект постанови «Про внесення змін до Положення про порядок надання гірничих відводів¹⁷⁸» (термін виконання – перший квартал 2017 року¹⁷⁹), документ на розгляд Уряду досі не подано;
  - погодження надання надр у користування. Законопроект про внесення відповідних змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розроблено ще у вересні 2017 року¹⁸⁰, але досі не узгоджено й не подано на розгляд Верховної Ради (пункт 36 плану¹⁸¹);
  - переходу на міжнародно прийняті системи оцінки запасів вуглеводнів (PRMS, JORC тощо). Розроблення й подання до кінця 2018 року проекту постанови Уряду про внесення відповідних змін до Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин¹⁸² було передбачено планом¹⁸³ (відповідальне – Мінприроди).

Стаття 276 Угоди про асоціацію в частині запобігання збоям у транзиті й транспортуванні нафти й нафтопродуктів

14 травня 2019 року Державна регуляторна служба погодила розроблений Міненерговугілля на виконання пункту «а» статті 276 і постанови Уряду¹⁸⁴ проект постанови «Про внесення змін до Порядку виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їх переробки»¹⁸⁵ (рішення № 205¹⁸⁶). Цей документ має врегулювати послідовність дій із виведення трубопроводів з експлуатації в разі обґрунтованої недоцільності їх подальшої експлуатації, закінчення строку експлуатації, аварійного стану об'єктів, будівництва обвідних ліній тощо (термін виконання – 01 липня 2019 року¹⁸⁷).

При цьому на розгляді Державної регуляторної служби продовжує перебувати доопрацьований проект наказу Міненерговугілля «Про затвердження Положення про Комісію з виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їхньої переробки»¹⁸⁸ (термін виконання – 01 липня 2019 року¹⁸⁹). Відповідним документом, попередня редакція якого була погоджена Державною регуляторною службою ще 02 листопада 2018 року¹⁹⁰, мають бути визначені основні завдання Комісії, її права, повноваження голови Комісії, права та обов'язки її членів, послідовність дій Комісії з розгляду підготовлених суб'єктом господарювання документів, оформлення протоколу й підготовки пропозицій про виведення з експлуатації магістрального трубопроводу або відмову в цьому.

Чергове засідання робочої групи з розроблення проекту Концепції державної політики у сфері постачання та транзиту сирової нафти і розвитку нафтотранспортної системи України призначене на 10 червня 2019 року.

---

¹⁷³ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/nakaz_475.pdf

¹⁷⁴ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁷⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/4384-vid-07.05.18.pdf>

¹⁷⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/11023-14.11.18.pdf>

¹⁷⁷ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/10077-25.10.18.pdf>

¹⁷⁸ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/59-95-%D0%BF>

¹⁷⁹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁸⁰ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/proekt_zakonu_0.doc

¹⁸¹ <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5bc/de8/62a/5bcde862a988c706756328.doc>

¹⁸² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-94-%D0%BF>

¹⁸³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

¹⁸⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2018-%D0%BF>

¹⁸⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2018-%D0%BF>

¹⁸⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3135.pdf>

¹⁸⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245306373&cat_id=35082

¹⁸⁸ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3423-15.04.pdf>

¹⁸⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245306373&cat_id=35082

¹⁹⁰ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245353878>

Нафта

21 травня 2019 року о 10:46 АТ «Укртранснафта» відновила транзит сировини магістральним нафтопроводом «Мозир – Броди» («Дружба»)¹⁹¹. Перерва в транспортуванні, яка тривала з 25 квітня 2019 року, була зумовлена відмовою в прийманні неякісної нафти, що потрапила до трубопроводу на території РФ, на приймально-здавальній ділянці «Будковце» (Словаччина) та відсутністю вільних резервуарів на приймально-здавальній ділянці «Фенешлітке» (Угорщина)¹⁹².

Стаття 279 Угоди про асоціацію в частині забезпечення рівності доступу та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів

02 травня 2019 року на електронних аукціонах¹⁹³ продані права на розроблення 6 із 7 виставлених на торги нафтогазоносних ділянок надр (Північно-Єфремівська, Добренська, Ополонівська-1, Калюжна-1, Кадобнянська, Дрогобицька площі)¹⁹⁴. Загальна вартість придбаного становить 92,3 млн грн. За словами голови Держгеонадр О. Кирилюка: «За рік площі ділянок для видобутку подвоїлися»¹⁹⁵.

За станом на 10 червня 2019 року в системі ProZorro.Sales наявні 24 вуглеводневі лоти. Торги щодо п'яти з них (Гошівська, Ясенська, Східно-Космацька, Болахівсько-Смолянська, Південно-Сливкинська площі)¹⁹⁶ відбудуться 18 червня 2019 року. У цілому, в 2019 році на торги планується виставити 30 нафтогазоносних ділянок загальною площею 5 кв. км¹⁹⁷ (хоча раніше йшлося про 40 ділянок загальною площею 20 кв. км¹⁹⁸, а до цього – про 50 площ на суходолі і 5 – на континентальному шельфі¹⁹⁹).

28 травня 2019 року, на виконання низки постанов Уряду від 18 грудня 2018 року (№ 1178-1189)²⁰⁰, Міжвідомчою комісією з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції оголошено про розкриття 22 заяв на укладення угод про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться в межах дев'яти нафтогазоносних ділянок²⁰¹. Плата за участь у кожному конкурсі становить 300 тис. грн. Про причини, з яких не було розроблено конкурсної документації ще на три ділянки (постанови № 1178, 1181, 1185), не повідомляється, хоча 26 лютого 2019 року було повідомлено, що конкурсні умови затверджено для всіх проектів²⁰².

Стаття 280 Угоди про асоціацію в частині забезпечення прозорості надання ліцензій на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів

22 травня 2019 року Державна регуляторна служба вчергове відмовила в погодженні поданого Держгеонадрами проекту постанови Уряду «Про внесення змін до Методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету»²⁰³ через недотримання розробником ключових принципів регуляторної політики (рішення № 223²⁰⁴). У відповідному документі Держгеонадра пропонували доповнити Методику визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету²⁰⁵, уточненим алгоритмом її розрахунку. Згідно з наказом Мінприроди від 05 квітня 2019 року № 130²⁰⁶ цей документ має бути поданим на розгляд Уряду до 31 грудня 2019 року.

¹⁹¹ <https://www.ukrtransnafta.com/ukrtransnafta-vidnovila-tranzit-nafti-do-krain-ies/>

¹⁹² <https://www.ukrtransnafta.com/ukrtransnafta-vimusheno-prizupinila-robotu-naftoprovodu-druzhiba/>

¹⁹³ https://sale.ueex.com.ua/mineral_resource.aspx?fbclid=IwAR08Pv8Tq394jBv7iUcL0yIMOhS10Aa9HVGsh9GYkyAwF65EMdL5U-NrCrE

¹⁹⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245365707&cat_id=35109

¹⁹⁵ <http://www.geo.gov.ua/ukra%d1%97na-podvo%d1%97la-kilkist-dilyanok-vidilenix-dlya-vidobutku-nafti-gazu-ta-inshix-resursiv/>

¹⁹⁶ <http://www.geo.gov.ua/na-naftogazovi-aukcioni-vistavili-pyat-dilyanok-na-prikarpatti-z-pochatkovoyu-vartistyu-majzhe-50-mln-grn/>

¹⁹⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245365707&cat_id=35109

¹⁹⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-pro-stan-rinku-energoresursiv-zakritij-klub-v-energosferi-zrujnovano>

¹⁹⁹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

²⁰⁰ <http://www.geo.gov.ua/ukra%d1%97na-ogolosila-12-konkursiv-na-rozrobku-vuglevodnevix-rodovishh-za-urp-na-50-rokiv/>

²⁰¹ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1242137265962056&id=100004973836647

²⁰² <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-pro-stan-rinku-energoresursiv-zakritij-klub-v-energosferi-zrujnovano>

²⁰³ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3419-pdf.pdf>

²⁰⁴ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/dokument-3474_0_20-19-id842761.pdf

²⁰⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2008-%D0%BF>

²⁰⁶ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2019/nakaz_130.pdf

Нафта

Бізнес-клімат

Політична турбулентність, зокрема розпуск ВРУ, що накладається на момент запуску ринку електроенергії, створює негативні очікування. На думку більшості стейкхолдерів, ринок ще не готовий до запуску, втім фахові дискусії щодо ризиків ще тривають. Попри це, вступив в дію Закон про введення системи аукціонів для галузі ВДЕ і пілотні стартують вже з 1 липня. Позитивним для інвесторів стало й рішення НБУ збільшити ліміт на репатріацію дивідендів до 12 млн євро на місяць.

Держгеонадра провели другий електронний аукціон на користування надрами. Цей прозорий та зрозумілий механізм значно зменшує корупційні ризики та підвищує довіру інвесторів, а отже - рівень конкуренції за лоти, що й продемонстрували торги. Серед іншого, АМКУ працює над оптимізацією процесу погодження механізмів державної допомоги, а НКРЕКП отримав схвальну оцінку своєї діяльності від Енергоспівтовариства.

Статті 150, 153 про державні закупівлі (у частині імплементації окремих положень Директив 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС)

Державна служба геології та надр України вдруге провела аукціони з продажу семи спеціальних дозволів на користування надрами в електронній системі ProZorro. Продажі. Кінцева вартість проданих лотів, порівнюючи із стартовою, зросла майже вдвічі. Згідно з інформацією Держгеонадр, за останні 8 років на аукціонах з продажу спецдозволів, що проводились у форматі «з голосу», держава отримала лише 60 млн грн, тоді як у поточному році два аукціони онлайн принесли понад 233 млн грн”.²⁰⁷

Тим часом, ProZorro запроваджує новий функціонал: система знатиме тип бізнесу – великий, середній, малий, мікро²⁰⁸; з'явиться електронне поле “ПДВ в договорі”²⁰⁹; а також, термінове отримання довідки МВС для тендерів ProZorro, всього лише за два дні²¹⁰.

Статті 262-264, 267 про надання державної допомоги

АМКУ організувало робочу групу з оптимізації процесу виконання норм Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» під час реалізації проектів міжнародних фінансових організацій в Україні. На першому засіданні розглядалось питання запровадження преднотифікаційної процедури. Нагаємо, що згідно статистики за минулий рік більшість поданих повідомлень про отримання державної допомоги, не мали ознак державної допомоги. Таким чином, преднотифікаційна процедура, тобто попередні консультації між надавачем державної допомоги та АМКУ дозволить виключити заходи, які не потребують повідомлення та подати на розгляд якісне повідомлення про державну допомогу щодо заходів, які цього потребують.²¹¹

Стаття 337-339 про співробітництво у сфері енергетики (у частині імплементації окремих положень Директив 2012/27/ЄС, 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС)

Травень відзначився активністю направленою не на завершення підготовки до запуску нової моделі ринку електричної енергії, що запланована в законодавстві з 01 липня 2019 року, а на відстрочення цієї дати. Лише протягом останнього тижня травня у Верховній Раді України зареєстровані три законопроекти щодо відтермінування запуску ринку електричної енергії.^{212 213 214} навіть з цього приводу новообраний Президент зібрав РНБО, на якому поставив задачу прийти до консолідованого рішення всіх стейкхолдерів до середини червня.²¹⁵ Нагадаємо, що впровадження конкурентоспроможної моделі ринку електроенергії в Україні є зобов'язанням перед Європейським Союзом, який Україна

²⁰⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-vdruge-vidbuvsya-elektronnij-aukcion-z-prodazhu-naftogazovih-rodovishch-yakij-prinese-v-derzhbyudzheth-92-mln-grn>

²⁰⁸ <https://prozorro.gov.ua/news/novij-funktional-prozorro-sistema-znatime-tip-biznesu-velikij-serednij-malij-mikro>

²⁰⁹ <https://prozorro.gov.ua/news/novij-funktional-prozorro-elektronne-pole-pdv-v-dogovori>

²¹⁰ <https://prozorro.gov.ua/news/novij-instrument-majdanchika-smarttender-terminove-otrimannya-dovidki-mvs-dlya-tenderiv-prozorro>

²¹¹ <http://www.amcu.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/149645>

²¹² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65979

²¹³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65992

²¹⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66013

²¹⁵ <http://www.rnbo.gov.ua/news/3289.html>

Бізнес-клімат

взяла на себе в рамках третього енергетичного пакету. Його метою є лібералізація ринку електроенергії та стимулювання розвитку конкуренції між постачальниками електроенергії та прозоре і зрозуміле для кінцевого споживача ціноутворення.

Стаття 378-379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

Закон про запровадження нової системи підтримки проектів генерації з ВДЕ - систему аукціонів - успішно підписано Президентом. Вже перші пілотні аукціони заплановано на 01 липня 2019 року, а обов'язкова участь проектів потужністю від 1 МВт для сонячної та від 3 МВт для вітрової енергетики буде з 01 січня 2020 року. Оголошення квот для участі в аукціонах від Міністерства енергетики та вугільної промисловості очікується на початок грудня 2019 року.²¹⁶

У продовження вдосконалення інвестиційного клімату в секторі ВДЕ і не тільки, та заради вирішення проблеми слабкої гнучкості енергетичної системи щодо прийняття нових генерованих потужностей, зареєстровано законопроект №10322. Зазначена законодавча ініціатива покликана вирішити проблему лише частково зробивши акцент на накопиченні електричної енергії, в той час, як НЕК "Укренерго" наголошувало на потребі в послугі балансування, яке має різні підходи та технології, і накопичення енергії - не єдиний метод.²¹⁷

На виконання дорожньої карти валютної лібералізації Національний банк вдруге підвищив ліміт на репатріацію дивідендів з 7 до 12 млн євро на місяць.²¹⁸ За повідомленням НБУ, швидкість запровадження нових валютних послаблень залежатиме насамперед від темпів поліпшення макроекономічної ситуації та стану фінансового ринку. Оскільки згідно ЗУ "Про валюту" головним критерієм для валютної лібералізації є стабільність економічного стану України та відсутність негативного впливу на макроекономічні показники.²¹⁹

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував свій звіт з оцінкою реформи НКРЕКП²²⁰. Відзначено виконання більшості норм оновленого у 2016 році у відповідності до *acquis* Енергоспівтовариства. Найбільш вагомим досягненням минулого року відзначено призначення 5 нових комісіонерів за конкурсною процедурою, що фактично є забезпеченням політичної незалежності Регулятора. Нагадаємо, НКРЕКП має складатись з 7 членів, тобто залишаються 2 вакансії. Відповідний конкурс було оголошено і пройдено етап формування списку кандидатів, втім продовження конкурсу було заблоковано судом внаслідок позовів экс голови НКРЕКП Д.Вовка та А.Гудаченка. Відтак, конкурс майже 1 рік як залишається заморожений

Також у звіті Енергоспівтовариства зазначено про незавершену роботу щодо процедури фінансування НКРЕКП. Нагадаємо, для цього ВРУ має внести зміни до Бюджетного кодексу, що кошторис Регулятора формується з "внесків на регулювання", які сплачуються енерго- та комунальними компаніями. Станом на зараз, відповідний законопроект²²¹ зареєстровано у Парламенті і він вже майже 2 роки залишається без розгляду.

---

²¹⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65076

²¹⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65984

²¹⁸ <https://bank.gov.ua/document/download?docId=94056755>

²¹⁹ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=94056775&cat_id=55838

²²⁰ <https://www.slideshare.net/NKREKP/the-national-energy-regulatory-authority-of-ukraine?fbclid=IwAR1qvM6YbW6VTmpOAaXjKEsSfqi2009bvc5mJ8iSFHpdYOn9CjA0nalPrM>

²²¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62240

Методологія

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

- Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
- Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
- Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
- Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

- Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
- Статті 338, 341, Регламент (ЄС) № 715/2009
- Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
- Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
- Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Директива 2010/30/ЄС
- Директива 2010/31/ЄС
- Директива 2012/27/ЄС
- Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
- Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
- Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС)
- Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
- Директиви 85/337/ЄС та 96/61/ЄС
- Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
- Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС

Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЄС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЄС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проекти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проектів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організаційної конвенції, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №№85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації Конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирової нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирової нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003²²²

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

---

²²² Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.